

PDF från tillvaxtverket.se

Det här är en pdf-version av information från tillvaxtverket.se.
Titta alltid på webbplatsen tillvaxtverket.se för aktuell information.

Detta är version: 4.1

Denna version skrevs ut: 2017-07-04 13.36

Innehållsförteckning

- Planera
  - Avsnitten Planera, Ansöka, Genomföra och Avsluta
  - En handbok för EU-projekt 2014–2020
  - Delfinansiering från Öresund-Kattegat-Skagerrak
- Vem kan ansöka och för vad?
  - Vad ni kan ansöka om läser ni om i programmen
  - Så länge kan ett projekt pågå
- Överblick, från projektidé till beslut
  - Processens delar:
  - Projektidé
  - Säkerställ medfinansiering
  - Lämna in er ansökan till Tillväxtverket
  - Tillväxtverket handlägger ansökan
  - Godkänd ansökan prioriteras
  - Tillväxtverket fattar beslut
- Från idé till ansökan i 12 steg
  - Sätt ihop en planeringsgrupp
  - Planeringsmodell
  - Tänk på det här först!
  - 1. Bidra till EU:s strategi, Europa 2020
  - 2. Stämma överens med aktuellt program
  - 3. Följa EU:s förordningar, svenska lagar och förordningar och Tillväxtverkets föreskrifter

- 4. Ha medfinansiering från en eller flera aktörer
- Uppfyller ert projekt de fyra områdena?
- Steg 1
- Exempelprojektet
- Steg 2 – Gör en omvärldsanalys
- Steg 3 – Formulera projektets mål
- Övergripande mål
- Projektmål
- Delmålen
- Direkta resultat räknas inte som mål
- Tänk på
- Steg 4 – Kartlägg projektets intressenter
- Analysera intressenterna och kategorisera dem
- Tänk på
- Steg 5 – Bestäm en eller flera målgrupper för projektet
- Primär målgrupp
- Sekundär målgrupp
- Steg 6 – Förankra på bred front
- Kontakta aktören som har det regionala utvecklingsansvaret
- Steg 7 – Utred projektets förutsättningar
- Skilj på de förutsättningar ni kan påverka och dem ni inte råder över
- Steg 8 – Skapa förutsättningar för resultat och effekter
- Resultaten ska tas tillvara
- De eftersträvaransvärda effekterna

- Steg 9
- Koppla aktiviteterna till delmålen
- Skilj på aktiviteter och mål
- Ta fram olika typer av aktiviteter
- Exempelprojektet
- Kostnads- och finansieringsbudget
- Planera er finansieringsbudget
- Steg 10 – Följ upp med indikatorer
- Indikatorer i programperioden 2014–2020
- Aktivitetsindikatorer mäter utfall på projektnivå
- Resultatindikatorerna visar resultat för hela regionen
- Andra mått på utfall och förändring i det egna projektet
- Steg 11 – Gör en riskanalys
- Tänk på
- Steg 12 – Organisera projektet för långsiktiga effekter
- Projektet ska ha en aktiv ägare
- En professionell och engagerad styrgrupp står för det strategiska
- En kompetent projektledning tar ansvar för det operativa arbetet
- En projektledares roll
- Vad gör en projektkonom eller projektadministratör?
- Kompetens för att upphandla
- Tillräckligt med kompetent projektpersonal
- Mottagare av ert projekts resultat
- Referensgrupp

- Har ni genomfört alla steg?
- Kostnads- och finansieringsbudget
  - Planera er kostnadsbudget
  - En realistisk och kostnadseffektiv budget
  - Planera er finansieringsbudget
- Grundläggande förutsättningar
  - Dokument som styr ert projekt
  - Projektet ska bidra till Europa 2020-strategin
- Mål och resultat
  - Resultatfokus i programmen
  - Resultatfokus i projekten
- Förordningar, lagar och föreskrifter
- Projektet ska stämma med aktuellt program
  - Projekt i flera programområden
  - Projekt i flera insatsområden
  - Finansiering från olika EU-fonder
  - Stöd från det nationella regionalfondsprogrammet
- Roller och ansvar
  - Stödmottagare genomför projektet
  - Medfinansiären bidrar med finansiering
  - Samarbetsparten deltar i projektet
  - Samverkansparten samarbetar nära med projektet
  - Den förvaltande myndigheten
  - Strukturfondspartnerskapet prioriterar bland projektansökningar

- Revisionsmyndigheten reviderar projektet
- Principer för projekturval
  - Principer som gäller ert projekt
- Urvalskriterier
  - Urvalskriterier för de regionala strukturfondsprogrammen
  - Obligatoriska urvalskriterier
  - Meriterande urvalskriterier
  - Urvalskriterier för det nationella regionalfondsprogrammet
  - Urvalskriterier som gäller för hela programmet
  - Urvalskriterier som gäller för respektive investeringsprioritering
- Horisontella kriterier
- Östersjöstrategin
  - Strategin har tre huvudsakliga mål:
  - Handlingsplan för Östersjöregionen
  - Kan ert projekt bidra till strategin?
  - Hur får jag mer information?
  - Mer information om Östersjöstrategin
- Kapacitet att genomföra projektet
  - Ekonomisk förmåga
  - Administrativ förmåga
  - Operativ förmåga
  - 1. En ändamålsenlig organisation
  - 2. Projektlogik
  - 3. En plan för användningen av resultat

- 4. Uppföljning och utvärdering
- 5. För investeringsprojekt (endast) gäller att:
- Finansiering av projekt
  - EU-medel
  - Medfinansiering
  - Offentlig medfinansiering
  - Privat medfinansiering
  - Bidrag i annat än pengar
  - Intäkter
  - Intäkter under pågående projekt
  - Projekt som genererar nettoinkomster
  - Likviditet
  - Möjligheter till förskott
  - Att ansöka om förskott
- Kostnadseffektivitet
- Stödberättigande kostnader
  - Grundläggande krav för stödberättigande kostnader
  - Kostnader är stödberättigande om de
  - Särredovisa projektets kostnader
  - Stödberättigande kostnader ska också
  - Kostnader som i vissa fall är stödberättigande
  - Begagnade inventarier
  - Gåvor
  - Inköp av fastighet med eller utan byggnad

- Moms
- Utbildning
- Kostnader för aktiviteter utanför programområdet
- Kostnader som inte är stödberättigande
- Indelning av kostnader
- Personal
- Personal med månadslön som arbetar heltid eller fast del i projektet
- Personal med månadslön som arbetar varierande del i projektet
- Timanställd personal
- Extern sakkunskap och externa tjänster
- Resor och logi
- Investeringar, materiel och externa lokaler
- Externa lokaler
- Investeringar i portföljbolag
- Schablonkostnader
- Lönebikostnader
- Indirekta kostnader
- Tillväxtverkets definitioner i detta sammanhang
- Enhetskostnader
- Projektintäkter
- Offentliga bidrag i annat än pengar
- Krav på tidsredovisning
- Värdet för offentlig medfinansiering i form av arbetad tid
- Privata bidrag i annat än pengar

- Krav på tidsredovisning
- Värdet för privat medfinansiering i form av arbetad tid
- Offentlig upphandling och andra köp
  - Bemanna projektet med upphandlingskompetens
  - Ta fram en upphandlingsplan
  - Inköpsförfarande baserat på principerna i LOU
  - Beskrivning av principerna
  - Direktupphandling
  - Stödmottagarens ansvar
  - Koppling mellan stödmottagare och leverantör
  - Lagen om upphandling av koncessioner, LUK
  - Avropa befintliga ramavtal
  - Upphandling i samverkansprojekt
- Informationsansvar och kommunikation
  - Det ni ska göra
  - Informera projektets deltagare
  - Lärande och spridning av resultat från uppföljning och utvärdering
- Kommunikationsplan
  - Nuläge
  - Mål
  - Målgrupper
  - Budskap
  - Kanaler och aktiviteter
- Särskilda projekttyper och aktiviteter

- Förstudier
- Samverkansprojekt
- Regler för samverkansprojekt
- Att tänka på i ett samverkansprojekt
- När ni planerar ett samverkansprojekt är det därför viktigt att:
- Ramprojekt
- Definitioner inom ramprojekt
- Krav som ställs på ett ramprojekt
- Finansieringsinstrument
- Transnationellt samarbete
- Aktiviteter som är stödberättigade
- Två sätt att få stöd
- Aktiviteter utanför programområdet
- Vad innebär det att en aktivitet genomförs utanför programområdet?
- ... och vad krävs för att aktiviteten ska anses gagna det program vi söker stöd från?
- Aktiviteter av socialfondskaraktär
- Aktiviteter i enlighet med Europeiska socialfondens handlingsplan
- Huvudsyftet ska vara att utveckla Sveriges arbetsmarknadspolitik
- Statsstöd
- Bedrägeribekämpning
- Uppföljning, utvärdering och lärande
  - Skillnaden mellan uppföljning och utvärdering
  - Utvärdering

- Lärande genom
- Tillväxtverket utvärderar på programnivå
- Indikatorer
- Indikatorer ger kvantitativ information om programmen
- Aktivitetsindikatorer mäter aktiviteternas utfall
- Resultatindikatorer visar resultat och förändring
- Riktlinjer för utvärdering
  - P1: Projektlogik
  - P2: Processen
  - P3: Public debate
  - N1: Nyckelaktiviteter
  - N2: Nyckelpersoner
  - N3: Nyckeltal
- Rekommendationer för utvärdering
  - Egenutvärdering, projektet sköter utvärderingen internt
  - Extern
  - Löpande
- Krav på dokumentation
- Varaktiga insatser
  - Bestämmelsen om insatsernas varaktighet gäller för:
    - Så länge gäller bestämmelserna
    - Återkrav
- Testa er projektidé
- Styrande dokument

- Blanketter och mallar
  - Min ansökan
- Kontakta Tillväxtverket
  - Gå till sidan **Kontakta oss**

Planera

Planerar er organisation att starta ett projekt och ansöka om finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden?

För att öka möjligheterna att både få stöd och nå goda resultat behöver ni planera projektet väl.

Avsnittet Planera innehåller viktig information och nyttiga tips om hur ni planerar ert projekt. Besök sidorna kontinuerligt för att ta del av de senaste uppdateringarna.

Avsnitten Planera, Ansöka, Genomföra och Avsluta

En handbok för EU-projekt 2014–2020

Innehållet under avsnitten Planera, Ansöka, Genomföra och Avsluta utgör en handbok för EU-projekt 2014-2020. Handboken är en vägledning för er som planerar och genomför projekt som delfinansieras inom ramen för följande EU-program:

- Regionalt strukturfondsprogram för investeringar i tillväxt och sysselsättning i Övre Norrland, Mellersta Norrland, Norra Mellansverige, Stockholm, Östra Mellansverige, Västsverige, Småland och Öarna och Skåne-Blekinge.
- Nationellt regionalfondsprogram för investeringar i tillväxt och sysselsättning.

För att ett projekt ska beviljas stöd och för att stödet ska betalas ut krävs det att stödmottagare följer de krav och villkor som anges i denna handbok.

Version 4.1

Delfinansiering från Öresund-Kattegat-Skagerrak

Söker ni delfinansiering inom det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak omfattas ni av andra regelverk.

Läs mer på interreg-oks.eu

Vem kan ansöka och för vad?

Den som ansöker om stöd ska vara en juridisk person, privat- eller offentligrättslig.

Exempel på offentligrättslig juridisk person är universitet och högskolor, regionförbund, kommuner, landsting eller statliga myndigheter.

Exempel på privat juridisk person är aktiebolag eller ideella och ekonomiska föreningar.

Enskilda näringsidkare och privatpersoner kan inte ansöka om stöd.

Vad ni kan ansöka om läser ni om i programmen

I Sverige finns åtta strukturfondsprogram som är geografiskt indelade med varsitt programdokument. Det finns också ett nationellt program.

[Här finns information om programmen.](#)

Så länge kan ett projekt pågå

Ett projekt kan pågå som längst 3 år och 4 månader.

[Har ni frågor? Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Överblick, från projektidé till beslut

Bilden visar hur processen ser ut, från projektidé fram till att ert projekt beviljas stöd.

Processens delar:

Projektidé

Har ni en projektidé? Under avsnittet [Från idé till ansökan i 12 steg](#) finns konkret vägledning.

Säkerställ medfinansiering

Mer om krav på medfinansiering finns att läsa på sidan [Finansiering av projekt](#).

Lämna in er ansökan till Tillväxtverket

Hur ni gör er ansökan i det elektroniska systemet Min ansökan kan ni läsa om under avsnittet [Att skriva en ansökan](#).

Tillväxtverket handlägger ansökan

Mer om vad som händer efter att ni lämnat in er ansökan finns på sidan [Efter att ansökan har skickats](#).

Godkänd ansökan prioriteras

[Så här går det till när godkända ansökningar om stöd prioriteras.](#)

Tillväxtverket fattar beslut

[Tillväxtverket fattar beslut om de ansökningar som prioriterats.](#)

Från idé till ansökan i 12 steg

Ett projekt inom Tillväxtverkets regionalfondsprogram kan till exempel handla om internationalisering, affärsutveckling, riskkapital, förnybar energi, forskning och innovation.

Oavsett inriktning och storlek har de något gemensamt: Alla börjar med en idé om att åstadkomma en förändring. Det kan vara något som saknas helt, ett problem som behöver lösas eller något som behöver utvecklas.

Sätt ihop en planeringsgrupp

Ni som ansöker om stöd behöver planera och organisera projektet, oavsett vilken typ av projekt ni vill driva. Börja med att sätta ihop en grupp som planerar projektet.

Gruppen bör kunna:

- sakområdet
- projektledning
- projektredovisning
- ekonomisk redovisning.
- offentlig upphandling i de fall projekten ska genomföra upphandling

Planeringsmodell

För att skapa så bra förutsättningar för projektet som möjligt bör ni använda er av en modell när ni planerar. Här beskriver vi exempel på en modell som som kan användas.

I modellen har vi delat in planeringsprocessen i 12 steg och genom det fiktiva projektet *Utöka marknaden genom export (UME)* får ni exempel på hur planeringen kan gå till.

Tänk på det här först!

Ni som planerar för ett projekt som är tänkt att delfinansieras genom något av strukturfondsprogrammen inom Europeiska regionala utvecklingsfonden (hädanefter kallade regionalfondsprogrammen) behöver ta hänsyn till många faktorer längs vägen från ansökan till beslut.

Det första att tänka på är att projektet ska:

1. Bidra till EU:s strategi, Europa 2020

Strategin består av tre inriktningar:

- Smart tillväxt - utveckling av en ekonomi baserad på kunskap och innovation
  - Hållbar tillväxt - en mer resurseffektiv, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi
  - Inkluderande tillväxt - en ekonomi med hög sysselsättning och ökad social och territoriell sammanhållning
- Inriktningarna har brutits ned till fem mål:

- Ökad sysselsättning
  - Ökad andel av bruttoregionprodukten* som går till forskning och utveckling
  - Minska den negativa påverkan på klimatet och bidra till hållbar energiförsörjning
  - Ökad utbildningsnivå
  - Motverka fattigdom och utanförskap
- * Bruttoregionprodukten är värdet av alla de varor och tjänster som produceras i en region för att användas till konsumtion, export och investeringar.

Läs mer om [EU:s strategi, Europa 2020](#).

2. Stämma överens med aktuellt program

I Sverige finns åtta regionala strukturfondsprogram som är geografiskt indelade, med varsitt programdokument. Det finns också ett nationellt regionalfondsprogram.

Läs mer [om programmen](#).

3. Följa EU:s förordningar, svenska lagar och förordningar och Tillväxtverkets föreskrifter

Ni som sökande och eventuell stödmottagare ansvarar för att ta del av de regler som gäller. Det gör ni enklast genom att ta del av all information som finns publicerad under avsnitten Planera, Ansöka, Genomföra och Avsluta här på eu.tillvaxtverket.se.

Läs om de [styrande dokumenten](#).

EU-kommissionen lyfter under programperioden 2014 - 2020 fram tre faktorer som särskilt viktiga att beakta för stödmottagaren:

- *Mål och resultat.* Det måste finnas en logik i projektet som visar att det är möjligt att projektet levererar resultat och når sina uppsatta mål och därmed bidrar till investeringsprioriteringens specifika mål och till Europa 2020-strategin.
- *Kostnadseffektivitet.* EU-kommissionen ställer högre krav, i den här programperioden än tidigare, på att EU-medlen ska användas sparsamt, effektivt och ändamålsenligt.

- *Genomförandekapacitet.* Stödmottagaren ska ha den operativa, administrativa och ekonomiska förmågan att genomföra projektet.

4. Ha medfinansiering från en eller flera aktörer

Ert projekt måste ha nationell medfinansiering för att kunna söka finansiering ur Europeiska regionala utvecklingsfonden. En eller flera svenska aktörer, offentliga eller privata, måste medfinansiera projektet med kontanta medel eller i form av arbete eller material.

Uppfyller ert projekt de fyra områdena?

Om ert projekt uppfyller dessa fyra områden kan ni gå vidare till steg 1 i att planera för en ansökan om stöd som uppfyller kvalitetskraven.

Steg 1 – Formulera skälet för projektet

1. Identifiera och beskriv det viktigaste skälet för att genomföra projektet i en eller ett par meningar.

Exempel på skäl är att:

- något saknas
- något behöver utvecklas
- det finns ett problem som behöver lösas.

2. Identifiera och beskriv orsakerna till att situationen ser ut som den gör.

3. Tänk igenom och beskriv vilka följder den rådande situationen får.

När ni i steg 3 ska ta fram mål och i steg 9 ska planera aktiviteter för projektet använder ni beskrivningen av skäl, orsaker och följder som utgångspunkt och stöd.

Exempelprojektet *Utöka marknaden genom export (UME)*

SKÅL

Små och medelstora företag (SMF) i regionen exporterar för lite utanför landets gränser

ORSAKER

Orsak 1. De har inte ingångar till internationella marknader

Orsak 2. De har inte nätverk som ger tillgång till erfarenheter

Orsak 3. De har inte säljkunskap för internationella affärer

FÖLJDER

Följd 1. Deras marknad blir begränsad och de blir sårbara

Följd 2. De blir mindre innovativa

Följd 3. Deras konkurrenskraft blir lägre

Steg 2 – Gör en omvärldsanalys

Ett projekt påverkas alltid av sin omvärld, till exempel andra verksamheter eller av förändringar av olika slag.

Gör en omvärldsanalys genom att samla kunskap om:

- Branschen/sektorn/området som projektet befinner sig i.
- Regelverk, lagstiftning, konjunktur, konkurrensvillkor och liknande som påverkar projektet.
- Resultat av tidigare genomförda projekt inom samma område, både egna och sådana som andra har drivit. Undersök detta på alla relevanta nivåer: lokal, regional, nationell och internationell nivå. Du kan till exempel söka bland tidigare projekt i [Projektbanken](#).
- Liknande verksamhet som pågår någon annanstans just nu. Undersök detta på alla relevanta nivåer: lokal, regional, nationell och internationell nivå.
Om den kunskap ni behöver inte finns kan ni genomföra en förstudie.

Steg 3 – Formulera projektets mål

Formulera projektets mål utifrån när i tiden de ska nås. Det övergripande målet ska ni nå först på lång sikt, alltså efter att projektet har avslutats. Projektmålet ska ni nå på medellång sikt, vid projektperiodens slut. Delmålen ska ni nå på kort sikt, alltså under projektperioden.

Övergripande mål

Projektet ska ha ett övergripande mål som helst ska kunna formuleras i en enda mening. Det övergripande målet ska bidra till det specifika målet/målen i den investeringsprioritering som ni söker finansiering från. Detta mål ska fungera som inspiration och vägledning i projektarbetet och behöver inte gå att mäta i siffror.

Formulera målet så att det beskriver ett framtida tillstånd som projektet ska *bidra till* att uppnå på lång sikt, kanske hela 5–10 år

efter projektets slut.

När ni formulerar det övergripande målet ska ni utgå från följderna som ni tog fram i Steg 1.

Exempel på övergripande mål

De små och medelstora företagen i regionen har vidgat sin marknad och stärkt sin konkurrenskraft.

Exempel på följder (från Steg 1)

- Följd 1. Företagens marknad blir begränsad och de blir sårbar
- Följd 2. Företagen blir mindre innovativ
- Följd 3. Företagens konkurrenskraft blir lägre.

Projekt mål

Projektet ska också ha ett projekt mål som även det kan formuleras i en enda mening. Även projekt målet ska bidra till det specifika målet/målen i den investeringsprioritering som ni sökerfinansiering från.

Projekt målet visar vilket syfte eller vilken huvudinriktning projektet har. Formulera projekt målet så att det beskriver vad projektet levererar när det avslutas, Använd den formulering av skälet till projektet, som ni tog fram i Steg 1, när ni formulerar projekt målet. Projekt målet ska gå att mäta och det är projektets styrgrupp som ansvarar för att nå, mäta och följa upp målet.

Exempel på projekt mål

Fler små och medelstora företag i regionen ska bedriva export.

Exempel på skäl för projektet (från Steg 1)

Små och medelstora företag i regionen exporterar för lite utanför landets gränser.

Delmålen

Projektet kan ha flera delmål, som alla ska vara mätbara. De aktiviteter ni genomför i projektet ska leda till att ni når era delmål. Delmålen kan ha olika tidsperspektiv; något kanske ska nås efter bara några månader och några efter ett eller två år. Försök att ha ett begränsat antal delmål. Om ni upplever att det behövs många delmål kan det vara bättre att dela projektet i två eller flera delprojekt.

I Steg 1 beskrev ni orsaker till de problem som projektet ska lösa. Använd dem när ni formulerar delmålen för projektet. Delmålen ska vara resultat av de aktiviteter som ni sedan genomför.

Exempel på delmål

- Delmål 1. Små och medelstora företag som deltar i projektet ska skapa internationella affärskontakter och göra internationella affärer.

- Delmål 2. Erfarenhetsutbyten med redan exporterande företag i regionen ska ha formaliserats.
  - Delmål 3. Små och medelstora företag som deltar i projektet ska ha fått säljutbildning för internationella affärer.
- Exempel på orsaker (från Steg 1)**
- Orsak 1. Små och medelstora företag har inte ingångar till internationella marknader.
  - Orsak 2. Små och medelstora företag har inte nätverk som ger tillgång till erfarenheter från andra företag som redan exporterar.
  - Orsak 3. Små och medelstora företag har inte säljkunskap för internationella affärer.

Direkta resultat räknas inte som mål

Många projekt har en förväntad siffra för till exempel hur många företag som ska delta eller för hur många förfrågningar de ska få. Detta är inte mål utan direkta och mätbara resultat av aktiviteter. Därför hör de till aktivitetsplaneringen, inte till målformuleringen.

Tänk på

- Målen måste styra mot det/de specifika målet/målen för den investeringsprioritering som ni söker finansiering från.
- Målen ska vara realistiska.
- Målen på olika nivåer ska hänga ihop logiskt. Det ska till exempel inte gå att nå projektmålet om inte delmålen nås.
- Olika typer av mål har olika tidsperspektiv för när de ska uppnås: lång sikt (övergripande mål), medellång sikt (projektmål) och kort sikt (delmål).

Steg 4 – Kartlägg projektets intressenter

Alla som kan påverka eller som påverkas av ert projekt är intressenter. Om ni vet vilka intressenterna är och hur ni ska hantera dem ökar era möjligheter att förankra projektet hos rätt aktörer, att genomföra projektet på ett bra sätt och att se till att projektets resultat kommer till användning.

Analysera intressenterna och kategorisera dem

Det finns flera sätt att kartlägga intressenter, här presenterar vi ett sätt som ni kan använda. Låt gärna alla som är involverade i projektplaneringen delta i kartläggningen.

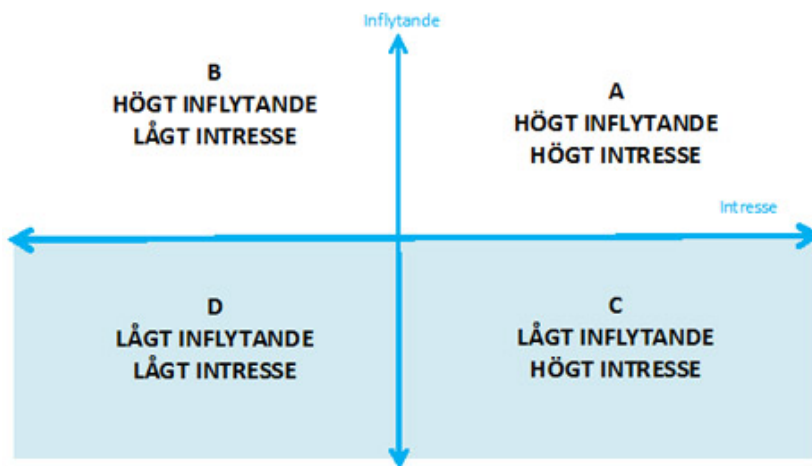
1. Gör en lista med alla grupper, organisationer och andra aktörer som kan påverka, bli involverade i eller är berörda av projektet.

2. Kategorisera varje intressent utifrån intresse i och inflytande över projektet enligt matrisen nedan. Skriv in bokstaven i kolumnen i listan med intressenter.
3. Skriv in vilka behov och önskemål på projektet varje intressent har.
4. Rangordna intressenterna i låg, medel eller hög prioritet utifrån hur viktiga de är för projektet.
5. Tänk ut strategier för hur ni ska hantera de intressenter som har hög prioritet, och gör en plan för hur ni ska genomföra strategierna.
6. Utse en person som ansvarar för att genomföra strategierna.

Matris för att kategorisera intressenter

Inflytande betyder möjlighet att påverka projektets beslut, förutsättningar eller resultat.

Intresse betyder vilja att ta del av, stödja eller kritisera projektet.

Tänk på

- Ni kan behöva uppdatera intressentanalysen under projektets gång. Därför bör ni se över den med jämna mellanrum under projektiden.
- De intressenter som klassas som A i matrisen är sannolikt lämpliga att involvera i projektets styr- eller referensgrupp.

Steg 5 – Bestäm en eller flera målgrupper för projektet

För att programmen ska finansiera ert projekt måste det finnas en eller flera målgrupper *utanför* er egen verksamhet som vill ha och behöver projektets resultat.

Primär målgrupp

Den primära målgruppen är de som direkt vinner på att *projektmålet* blir uppfyllt. I vårt exempelprojekt UME är det alltså små och medelstora företag som är den primära målgruppen. Den primära målgruppen bör finnas i kategori A eller C i intressentmatrisen i Steg 4.

Sekundär målgrupp

Sekundära målgrupper kan ha nytta av en mindre del av projektet, som till exempel ett visst enskilt förväntat resultat eller projektets mer strategiska påverkan. I exempelprojektet UME skulle sekundära målgrupper kunna vara handelskammare, andra exportorganisationer, länsstyrelse och regionförbund.

Steg 6 – Förankra på bred front

Att förankra ert projekt är centralt. Börja med att förankra projektet, i det sammanhang som det kommer att befinna sig i, redan då ni planerar för projektet och innan det startar. Ett projekt kan vara tydligt formulerat, efterfrågat hos målgruppen och planerat in i minsta detalj, men om det inte har förankrats och inte har fått legitimitet i omgivningen blir genomförandet ändå komplicerat.

Kontakta aktören som har det regionala utvecklingsansvaret

Det är särskilt viktigt att ni kontaktar den aktör i er region som har det regionala utvecklingsansvaret. Det kan till exempel vara ett regionförbund eller en länsstyrelse.

Se en [karta över vem som har detta ansvar i er region](#).

Legitimitet behövs även på bred front i er egen organisation och i eventuella samverkande parter organisationer. Det ger bättre möjligheter för er att få tillgång till de resurser och de förutsättningar som krävs för att driva projektet.

Steg 7 – Utred projektets förutsättningar

Ett projekt påverkas av olika förutsättningar, både sådana ni kan styra över och sådana ni inte kan råda över. Därför bör ni identifiera och beskriva projektets förutsättningar.

Skilj på de förutsättningar ni kan påverka och dem ni inte råder över

Att förankringen i Steg 6 lyckas är nödvändigt för att ni ska få tillgång till de resurser som krävs för att genomföra projektet och för att skapa goda förutsättningar för projektgenomförandet.

Resurser är till exempel pengar, människor, material och lokaler. Andra förutsättningarna kan vara otydliga och svåra eller omöjliga att säkerställa och avtala om. Det kan till exempel vara stöd från ledningen, beslutsmandat, ramar, kultur och normer, lagar eller politik.

Utred vilka förutsättningar som ni i projektet behöver och dela upp dem i sådana som ni kan hantera och påverka själva och sådana som projektet inte råder över.

Förutsättningar som ni inte kan påverka och som kan hindra projektet från att nå sitt mål ska ni hantera som risker.

Läs mer om [Riskanalys i steg 11 nedanför](#).

Steg 8 – Skapa förutsättningar för resultat och effekter

För att ert projekt ska ge upphov till resultat som faktiskt används behöver ni både planera för det och tidigt involvera de som ska använda resultaten.

Företrädare från den primära målgruppen som deltar i projektet ska förstå projektets olika mål och arbetssätt. Deras viktigaste uppgift i planeringen är att delta, i dialoger om och planering för *hur* de ska kunna använda projektets resultat.

I vårt exempelprojekt UME behöver alltså små och medelstora företag (SMF) med exportpotential i regionen få information om det tänkta projektets verksamhet och kunna påverka innehållet. De företag som ska delta i genomförandet ska kunna avsätta resurser och sedan ha en vilja att använda de nätverk, säljkunskaper och internationella kontakter som projektet är tänkt att skapa.

Resultaten ska tas tillvara

Stödmottagaren har det största ansvaret för att projektets resultat faktiskt används och att projektet skapar långsiktiga och hållbara

effekter.

När projektet avslutas är det endast den operativa projektverksamheten som ska upphöra. Det är stödmottagarens uppgift att därefter sprida, förvalta och använda resultaten. De ska tillsammans med erfarenheter från projektet överföras till nya sammanhang för att vidareutvecklas.

De eftersträvarsvärda effekterna

När resultaten används på ett ändamålsenligt sätt går det att se effekterna av projektet.

Tänk långsiktigt och i effekter redan under planeringen av projektet. Gör en plan för hur projektets resultat och verksamhet ska tas tillvara eller fasas in i ordinarie verksamhet efter projektavslutet.

Exempelprojektet UME

En effekt från vårt exempelprojekt UME kan till exempel vara att ett exportnätverk av små och medelstora företag (SMF) ger upphov till att företagen efter en tid går samman i en ekonomisk förening för gemensamma exportaktiviteter som ökar exporten ytterligare. Dessutom använder andra företag i landet sig av samma modell och exporten ökar även i andra regioner.

Steg 9 – Planera projektets aktiviteter och budget

Projektets aktiviteter är den konkreta verksamhet som utförs. Det kan till exempel handla om tester, rådgivning eller olika säljarrangemang.

Koppla aktiviteterna till delmålen

Projektets aktiviteter ska vara medel för att uppnå delmålen. Aktiviteterna ska alltså angripa orsakerna till att den situation ni vill ändra på ser ut som den gör, (se Steg 1 om att formulera skälet för projektet). Det betyder att alla aktiviteter ska höra ihop med något delmål, och att alla delmål ska ha aktiviteter. När projektet uppfyller delmålen leder det i sin tur till att projektmålet uppfylls, vilket på sikt även påverkar det övergripande målet.

Skilj på aktiviteter och mål

Aktiviteter och mål hör nära samman, men tänk på att hålla isär dem.

Aktiviteter är ett sätt att uppnå målen. Att arrangera 15 seminarier till exempel är därför inget mål, seminarier är en aktivitet. Målet kan däremot vara att öka kunskapen hos de som deltar i seminarierna.

Ta fram olika typer av aktiviteter

Ni måste ange ett antal huvudaktiviteter i er ansökan men det är frivilligt att ange delaktiviteter till dessa huvudaktiviteter.

Projektets aktiviteter ska:

- vara tydliga och specifika
  - integrera de horisontella kriterierna
  - överensstämja med gällande regler, lagar och förordningar.
- Ju mer specifik aktivitetsplanen är, desto lättare blir det för er att tillsätta resurser och budgetera och sedan styra, leda och genomföra projektet.
- Förutom de aktiviteter som rör projektets mål ska ni också planera för och ange aktiviteter för att reflektera, följa upp, utvärdera och lära.
- Ni behöver också ange aktiviteter som förbereder för projektets slut och för hur resultaten ska användas.

Exempelprojektet *Utöka marknaden genom export (UME)*

Delmål 1: Små och medelstora företag (SMF) som deltar i projektet ska skapa internationella affärskontakter och göra internationella affärer

Huvudaktiviteter för delmål 1:

- Uppsökande verksamhet gentemot företag med exportpotential
- Informationsträffar i seminarieform, 4 stycken
- Personliga besök hos företag
- Casebaserade workshops, 10 stycken
- Personlig coachning i 15 företag
- Studieresor, 2 stycken
- Kontakter med exportorganisationer på utvalda marknader
- Delta i säljevent, ej mässor, internationella, 4 stycken
- Mässdeltagande, internationella, 4 stycken

Exempel på delaktiviteter för "Mässdeltagande, internationella"

- Branschindela deltagande företag
- Tillsammans med företagen inventera och prioritera befintliga internationella mässor

- Bokningar och praktiskt arbete med arrangemang
- Erfarenhetsutbyte med aktörer som deltagit tidigare på valda mässor
- Bistå företagen i deras förberedelser
- Följa upp kontakter efter mässan
- Utvärdera mässornas bidrag till projektets mål och till deltagande företags affärsmöjligheter

Kostnads- och finansieringsbudget

Planera för ert projekts kostnader och finansiering.

Planera er kostnadsbudget

Ert projektets budget ska ha sin utgångspunkt i de aktiviteter som ni anger i tids- och aktivitetsplanen. Kostnader som ni tar upp i budgeten ska ha en tydlig koppling till de planerade aktiviteterna.

En bra budget förutsätter därför väl genomtänkta och beskrivna aktiviteter. Involverar gärna en ekonom i projektets budgetarbete på ett tidigt stadium. Budgeten ska läggas upp utifrån de kostnadsslag som finns angivna nedan.

En realistisk och kostnadseffektiv budget

Det är viktigt att er budget är realistisk och att ni beräknar kostnaderna med hänsyn till kravet på kostnadseffektivitet i projekten. Läs mer om [kostnadseffektivitet i avsnittet Grundläggande förutsättningar att följa](#).

Om ni omfattas av LOU, LUF eller LUK, ska ni tänka på att de kostnader som ingår i budgeten och som ska upphandlas ska specificeras i den obligatoriska bilagan, Preliminär upphandlingsplan. [Bilagan finns under Ansök och rapportera, ansök om EU-finansierat stöd](#).

Kostnaderna i budgeten ska fördelas mellan följande kostnadsslag:

- Personal
- Extern sakkunskap och externa tjänster
- Resor och logi
- Investeringar, materiel och externa lokaler

- Investeringar i portföljbolag (gäller enbart Finansieringsinstrument)
- Schablonkostnader
- Enhetskostnader (enbart för socialfondsinsatser)
- Projektintäkter
- Offentliga bidrag i annat än pengar
- Privata bidrag i annat än pengar

Innan ni planerar er budget behöver ni ta del av de [regler som gäller för stödberättigande kostnader](#).

I avsnittet för stödberättigande kostnader framgår till exempel vilken typ av kostnader som ryms under respektive kostnadsslag och regler för stödberättigande. Det är viktigt att ni tar del av avsnittet för stödberättigande kostnader redan i den här fasen för att ha en förståelse och kunna planera budgeten utifrån de regler som gäller.

Innehållet i varje kostnadsslag i budgeten ska specificeras under respektive kostnadsslag i er ansökan om stöd. Specifik instruktion för hur ni fyller i budgeten för respektive kostnadsslag hittar ni på under punkt 9. [Budget under avsnittet Att skriva en ansökan](#).

Planera er finansieringsbudget

Ett projekt kan inte ansöka om hela sin finansiering från ett program. För att ert projekt ska kunna beviljas EU-medel krävs det en viss andel medfinansiering.

Medfinansieringen kan delas upp på följande typer vilket ska framgå av er finansieringsbudget:

- Offentlig kontant medfinansiering
- Privat kontant medfinansiering
- Offentliga bidrag i annat än pengar
- Privata bidrag i annat än pengar

Det är viktigt att beloppen för er medfinansiering, som läggs in i finansieringsbudgeten, stämmer överens med beloppen och typen av medfinansiering som framgår av medfinansieringsintyget som ni skickar in som obligatorisk bilaga till er ansökan.

Innan ni planerar er finansiering behöver ni också ta del av regler som gäller för medfinansiering. Det finns till exempel krav på hur stor den nationella medfinansiering ska vara. Den finansieringsbudget som ni lämnar in ska följa de här reglerna.

Mer om [kraven på medfinansiering och medfinansieringens storlek på sidan Finansiering av projekt](#)

Varje medfinansiär och respektive belopp ska specificeras under respektive huvudtyp av medfinansiering i er ansökan om stöd.

Hur ni fyller i er finansieringsbudget kan ni läsa om i en [specifik instruktion som finns under punkt 9. Budget under avsnittet Att skriva en ansökan](#)

Steg 10 – Följ upp med indikatorer

De indikatorer som är aktuella för ert projekt framgår i det strukturfondsprogram som ni tänkt ansöka ifrån. Varje indikator är kopplad till ett specifikt mål inom respektive insatsområde i de olika programmen. När ni gör er ansökan i tjänsten Min ansökan kommer de aktuella indikatorerna att visas automatiskt utifrån ert val.

En indikator är en variabel som används för att mäta hur bra projekten och programmen genomförs. Indikatorn ger information om en utveckling eller förändring och kan till exempel mäta ett resultatmål.

Med hjälp av indikatorer kan ni följa upp ert projekt löpande och få en indikation på om projektet är på rätt väg.

Indikatorer i programperioden 2014–2020

I programperioden 2014–2020 har EU-kommissionen bestämt att strukturfondsprogrammen ska använda två olika typer av indikatorer: aktivitetsindikatorer och resultatindikatorer.

De ska mäta utfall på projektnivå respektive förändring på programnivå.

Aktivitetsindikatorer mäter utfall på projektnivå

I ansökan om stöd ska ni som sökande ange förväntade värden för aktivitetsindikatorerna. Ni behöver alltså inte ange några värden för resultatindikatorerna.

Om ert projekt beviljas stöd förväntas ni följa upp och i vissa fall

utvärdera utfallet av aktivitetsindikatorerna. Detta kommer ni att ange i läges- och slutrapporter. Tillväxtverket följer sedan upp utfallet av aktivitetsindikatorerna utifrån de värden ni angett. Varje enskilt projekts utfall för aktivitetsindikatorerna summeras sedan till programmets totala utfall, som Tillväxtverket rapporterar till EU-kommissionen.

Aktivitetsindikatorerna är olika i olika program och i olika insatsområden och investeringsprioriteringar. Läs i det program ni söker från så får ni information om vilka aktivitetsindikatorer ni ska använda i ert projekt.

På sidan för [Programmen kan du leta dig fram till det program som är aktuellt för er.](#)

Vad som kommer förväntas av dig som stödmottagare när det gäller att följa upp och mäta aktivitetsindikatorerna framgår i dokumentet [Riktlinje för att samla in och mäta aktivitetsindikatorer](#)

Resultatindikatorerna visar resultat för hela regionen

Resultatindikatorer mäter resultat i hela regionen och ska inte mätas av er i de enskilda projekten. Tillväxtverket ansvarar för att följa upp resultatindikatorerna. De påverkas både av insatser som genomförs inom ramen för strukturfondsprogrammen och av andra faktorer, exempelvis konjunkturutvecklingen.

Andra mått på utfall och förändring i det egna projektet

Kanske är ni vana vid och ser ett stort värde i att ta fram och använda egna mått för att följa projektet? Det kan ni naturligtvis också göra. Då är det viktigt att dessa ligger i linje med specifikt mål för investeringsprioriteringen och ert projekts mål samt med de aktivitetsindikatorer som ni angett.

Några tips om ni kommer att använda egna mått

Här nedan hittar ni några tips på hur ni kan tänka om ni vill jobba med egna mått.

- Definiera 1 till 3 mått för att mäta hur väl ni når projektmålet.
  - Definiera 1 till 3 mått som mäter hur väl ni når projektets delmål.
- Om de här måtten är svåra att definiera så kan det bero på att målen för projektet är otydliga.
- Viktigt att tänka på om ni definierar egna mått för att mäta projektets utfall och förändring:

1. Mäter det mått ni definierar målet i fråga?
  2. Är det ett lämpligt mått för att mäta över tid?
  3. Behöver ni ta fram ett utgångsvärde innan ni börjar mäta?
  4. Fångar måttet upp avvikelser från målet?
  5. Kommer det att vara möjligt att samla in ett utfall och analysera detta?
  6. Kommer informationen som ni samlar in att vara användbar och kommer värdena att vara tillförlitliga?
- Tänk på att all typ av uppföljning kräver tid och resurser och ta med er det när ni planerar era aktiviteter!

Steg 11 – Gör en riskanalys

Alla projekt utsätts för risker av olika slag. Ta fram en plan för att hantera de risker som ni redan i förväg kan se i er verksamhet.

En risk är inte något reellt eller fakta utan något som *kan* hända i framtiden. Om ni till exempel vet att ni har en snäv tidplan, så är det ingen risk. Riskens inträffande är osäker.

Involvera gärna olika kompetenser i arbetet, eftersom det ger projektet god framförhållning och beredskap.

Gör en riskanalys och ta fram en riskhanteringsplan:

1. **Hämta en riskanalysmall** På flik 2 i mallen finns ett exempel på en riskanalys utifrån projektexemplet "UME". Ladda ner [Riskanalysmallen](#)
2. **Fyll i** de möjliga händelser som kan försvåra för projektet i riskanalysmallen. Ta med både risker som kan inträffa under projekttiden och risker som kan inträffa efter att projektet är slut, men som påverkar projektets övergripande mål.
3. **Gruppera riskerna** i *externa* och *interna* risker. Externa risker är i princip omöjliga för er att påverka, men kan ändå gå att hantera, antingen helt eller delvis. Exempel på externa risker är konjunktursvängningar, politisk utveckling eller förändrade lagar. Interna risker är sådana som ligger inom själva projektet och som ni i projektgruppen kan påverka. Exempel är

personalförändringar, svårigheter att nå målgruppen eller brist på engagemang.

4. **Bedöm sannolikheten** att respektive risk inträffar, på en skala från 1 till 5 där 1 står för låg sannolikhet och 5 står för hög sannolikhet.
5. För varje enskild risk; **bedöm hur stor konsekvensen skulle bli** för projektet om risken skulle inträffa. Använd en skala från 1 till 5 där 1 står för liten påverkan och 5 står för mycket stor påverkan.
6. Mallen räknar automatiskt fram riskvärdet, genom att multiplicera sannolikhetsvärdet med konsekvensvärdet.
7. **Föreslå åtgärder** för åtminstone de risker som har medelhögt och högt riskvärde (cirka 12–25), och bedöm åtgärdernas eventuella kostnad i förhållande till riskernas påverkan på projektet om de inte åtgärdas. Om det skulle kosta mer att åtgärda risken än vad dess skada för projektet skulle innebära bör ni lämna den utan åtgärd.
8. **Utse personer som ska ansvara** för åtgärderna. Om riskhanteringsarbetet resulterar i aktiviteter ska ni fylla i dem i tabellen för tid- och aktivitetsplanering i ansökan.

Tänk på

- Ni behöver uppdatera riskanalysen under projektets gång! Riskhantering ska vara en återkommande punkt i projektets verksamhet. Ni kan till exempel passa på att gå igenom riskanalysen och riskhanteringen samtidigt som ni ser över intressentanalysen.
- Se till att styrgruppen är varse om riskerna och godkänner de åtgärder ni tänker er.

Steg 12 – Organiserat projekt för långsiktiga effekter

Hur ni organiserar ert projekt har stor betydelse för om ni når era mål och om verksamheten i projektet skapar långsiktiga effekter. Steg 12 sammanfattar forskning och erfarenheter i syfte att ge råd till er som sökande när ni organiserar ert projekt.

Hur projekt är organiserat har stor betydelse för genomförandet i stort och särskilt för resultat, måluppfyllelse och långsiktiga effekter. Det visar både tidigare forskning och Tillväxtverkets erfarenheter från föregående programperiod.

Ett sätt att organisera ett projekt som ger resultat och långsiktiga och hållbara effekter är att tillsätta följande funktioner och roller:

1. En aktiv ägare
2. En professionell och engagerad styrgrupp
3. En kompetent projektledning
4. Tillräckligt med projektpersonal med rätt kompetens
5. Engagerade och involverade mottagare/målgrupper med rätt förutsättningar att dra nytta av projektets resultat
6. Att arbeta systematiskt med uppföljning, utvärdering och lärande.

Projektet ska ha en aktiv ägare

Stödmottagaren är ytterst ansvarig för projektet och tar på sig det ansvaret i och med att den som har rätt att teckna firman skriver under ansökan.

Stödmottagaren förväntas vara en aktiv ägare som skapar förutsättningar för att projektet drivs framåt och som tar ansvar för att resultaten tas om hand och blir till långsiktiga effekter.

Läs mer om [stödmottagarens formella och juridiska roll och ansvar](#).

Den aktiva ägaren ska bland annat

- arbeta för att projektet får de resurser och förutsättningar som krävs
- följa projektet till exempel genom att vara representerad i styrgruppen
- förankra projektet
- se till att projektet samspelar med den ordinarie verksamheten
- ta hand om och nyttiggöra projektets resultat
- se till att projektet utvärderas och att erfarenheterna och lärandet förs tillbaka till projektet men även sprids utanför projektet.

Notera att en projektledare inte kan vara den aktiva ägaren, projektledaren har en annan funktion i projektet.

En professionell och engagerad styrgrupp står för det strategiska

Styrgruppen är beslutande organ i projektet och bör därför bestå av representanter som har intresse, behov av eller inflytande över projektets verksamhet.

Vilka som bör ingå i styrgruppen kan ni få fram genom att använda [intressentanalysen i Steg 4 - Kartlägg projektets intressenter](#).

En styrgrupp har till uppgift att fatta beslut som rör projektet, följa projektet, ansvara för ekonomi och se till att projektet styr mot målen.

Styrgruppen arbetar strategiskt och proaktivt och i nära dialog med projektledningen. Uppdelningen, mellan det strategiska arbetet som styrgruppen gör och det operativa arbetet som

projektledning och projektmedarbetare utför, ska vara tydlig. Styrgruppen i ett projekt som delfinansieras av ett regionalt strukturfondsprogram eller av det nationella regionalfondsprogrammet ska se till att projektet genomförs på ett korrekt sätt.

Det innebär bland annat att

- följa det som står i beslutet om stöd
- följa lagar och regler
- se till att de horisontella kriterierna integreras i projektet planera för hur och vilka som ska ta till vara och nyttiggöra resultatet av projektet när det avslutas
- sprida och förankra projektets resultat i de egna organisationerna och externt
- kontinuerligt följa och aktivt ta del och lära av de utvärderingar som genomförs i projektet.

En kompetent projektledning tar ansvar för det operativa arbetet

I projektledningen ingår de personer som leder eller stödjer projektet, till exempel projektledare, projektkoordinator och projektekonom. Om ni ska göra upphandlingar bör det finnas rätt kompetens för det kopplad till projektet.

Projektledningen ansvarar för det operativa arbetet i projektet.

Det vill säga att genomföra det som projektet ska göra enligt beslutet om stöd och utifrån styrgruppens olika beslut.

Beslutet om stöd från Tillväxtverket är det dokument som Tillväxtverket kommer att granska och bedöma projektet utifrån, oavsett om styrgruppen har tagit ett annat beslut i en fråga.

En projektledares roll

Projektledaren ansvarar för projektets operativa arbete och bör involveras i projektplaneringen så tidigt som möjligt. Tänk på att formulera vilket mandat projektledaren ska ha, till exempel att upphandla eller godkänna leveranser.

Projektledaren spelar en viktig roll för framgången i projektet, men ska för den skull inte vara ensam med allt ansvar. I ett större projekt kan en delprojektledare ta ansvar för genomförandet och resultaten i mindre avgränsade delar av projektet.

Ni som planerar för ett projekt som inkluderar delprojekt bör fråga er vad varje delprojekt ska uppnå och hur delprojektens resultat bidrar till att uppfylla hela projektets mål.

Samordningen och samspelet mellan delprojekten är viktiga. Ett stort projekt med flera delprojekt behöver också en projektkoordinator för att hålla samman och sprida resultat och

lärande mellan dessa.

Vad gör en projektkonom eller projektadministratör?

En projektkonom eller projektadministratör sköter projektets ekonomiska administration och samlar alltså in och sammanställer de ekonomiska underlag som ska skickas till Tillväxtverket.

Utse en eller flera personer redan i planeringsfasen av projektet som tar ansvar för projektets ekonomi och administration och involvera dem i det strategiska planeringsarbetet. Ekonomifunktionen bör vara en integrerad del av projektledningen.

Kompetens för att upphandla

Om ni planerar för stora inköp av varor och/eller tjänster bör ni också involvera någon med upphandlingskompetens i projektet i ett tidigt stadium.

Tillräckligt med kompetent projektpersonal

Övrig personal i projektet är de som genomför de faktiska aktiviteterna. I vissa fall kan även projektledaren vara operativ. Definiera vilka funktioner och arbetsuppgifter respektive medarbetare ska ha och vilka resurser som krävs för att de ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Tänk på att vara tydliga med vad som ingår i respektive roll och på vilket sätt var och en bidrar till att nå målen med projektet.

Mottagare av ert projekts resultat

Målgruppen måste vara intresserade och ha resurser, kunskaper och möjligheter att ta emot och dra nytta av projektets resultat. Ni som planerar och organiserar för projektet måste säkerställa detta tidigt genom att involvera mottagarna i projektplaneringen.

Referensgrupp

En referensgrupp kan ge ytterligare en dimension till projektet. Den här gruppens uppgift är att ge råd och stödja projektet med sina kunskaper. Ni kan även använda referensgruppen till att förankra projektet. Utgå gärna från er intressentanalys när ni utser referensgruppens ledamöter.

Har ni genomfört alla steg?

Då har ni skapat förutsättningar för ett lyckat projekt!

Ett sådant projekt:

- är väl planerat, väl beskrivet i ansökan och väl avgränsat
- har en väl fungerande organisation
- har tillräckliga resurser och kompetenser för att driva verksamheten
- har förankrats väl i stödmottagarens egen organisation
- har förankring i regionen
- har kompetent löpande utvärdering som bidrar till att projektet leder mot målen
- har en god intern och extern kommunikation
- har tydliga mål
- har någon som tar hand om projektets verksamhet och resultat vid avslut
- ligger i fas med stödmottagarens ordinarie verksamhet

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Kostnads- och finansieringsbudget

Planera för ert projekts kostnader och finansiering.

Planera er kostnadsbudget

Ert projektets budget ska ha sin utgångspunkt i de aktiviteter som ni anger i tids- och aktivitetsplanen. Kostnader som ni tar upp i budgeten ska ha en tydlig koppling till de planerade aktiviteterna. En bra budget förutsätter därför väl genomtänkta och beskrivna aktiviteter. Involverar gärna en ekonom i projektets budgetarbete på ett tidigt stadium. Budgeten ska läggas upp utifrån de kostnadsslag som finns angivna nedan.

En realistisk och kostnadseffektiv budget

Det är viktigt att er budget är realistisk och att ni beräknar kostnaderna med hänsyn till kravet på kostnadseffektivitet i projekten.

[Läs mer om kostnadseffektivitet.](#)

Om ni omfattas av LOU eller LUF, ska ni tänka på att de kostnader som ingår i budgeten och som ska upphandlas ska specificeras i den obligatoriska bilagan, Preliminär upphandlingsplan.

Bilagan [Preliminär upphandlingsplan för de projekt som lyder under LOU/LUF.](#)

Kostnaderna i budgeten ska fördelas mellan följande kostnadsslag:

- Personal
- Extern sakkunskap och externa tjänster
- Resor och logi
- Investeringar, materiel och externa lokaler
- Investeringar i portföljbolag (gäller enbart Finansieringsinstrument)
- Schablonkostnader
- Projektintäkter
- Offentliga bidrag i annat än pengar
- Privata bidrag i annat än pengar

Innan ni planerar er budget behöver ni ta del av de [regler som gäller för stödberättigande kostnader.](#)

I avsnittet för stödberättigande kostnader framgår till exempel vilken typ av kostnader som ryms under respektive kostnadsslag och regler för stödberättigande. Det är viktigt att ni tar del av avsnitt för stödberättigande kostnader redan i den här fasen för att ha en förståelse och kunna planera budgeten utifrån de regler som gäller.

Innehållet i varje kostnadsslag i budgeten ska specificeras under respektive kostnadsslag i er ansökan om stöd.

[Specifik instruktion för hur ni fyller i budgeten för respektive kostnadsslag hittar ni på sidan Budget.](#)

Planera er finansieringsbudget

Ett projekt kan inte ansöka om hela sin finansiering från ett program. För att ert projekt ska kunna beviljas EU-medel krävs det en viss andel medfinansiering.

Medfinansieringen kan delas upp på följande typer vilket ska framgå av er finansieringsbudget:

- Offentlig kontant medfinansiering
- Privat kontant medfinansiering
- Offentliga bidrag i annat än pengar
- Privata bidrag i annat än pengar

Det är viktigt att beloppen för er medfinansiering, som läggs in i finansieringsbudgeten, stämmer överens med beloppen och typen av medfinansiering som framgår av medfinansieringsintyget som ni skickar in som obligatorisk bilaga till er ansökan.

Innan ni planerar er finansiering behöver ni också ta del av regler som gäller för medfinansiering. Det finns till exempel krav på hur stor den nationella medfinansiering ska vara. Den finansieringsbudget som ni lämnar in ska följa de här reglerna. Mer om kraven på medfinansiering och medfinansieringens storlek på sidan [Finansiering av projekt](#).

Varje medfinansiär och respektive belopp ska specificeras under respektive huvudtyp av medfinansiering i er ansökan om stöd.

En specifik instruktion för hur ni fyller i er finansieringsbudgeten finns på sidan [9. Budget under avsnittet Att skriva en ansökan](#).

Grundläggande förutsättningar

Ett projekt inom strukturfonderna omfattas av en rad grundläggande förutsättningar som styr projekten i riktning mot det övergripande tillväxtmålet i Europa 2020-strategin. I det här avsnittet läser ni om de förutsättningar som är grundläggande för ert projekt.

Dokument som styr ert projekt

Strukturfondsprogrammen styrs av dokument som är beslutade av EU-kommissionen och Sveriges regering. De styrande dokumenten ställer också krav på ert projekt.

Ni hittar dokumenten på sidan [Styrande dokument under EU-program](#).

Projektet ska bidra till Europa 2020-strategin

Strategin består av tre inriktningar:

- Smart tillväxt - utveckling av en ekonomi baserad på kunskap och innovation
  - Hållbar tillväxt - en mer resurseffektiv, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi
  - Inkluderande tillväxt - en ekonomi med hög sysselsättning och ökad social och territoriell sammanhållning
- Inriktningarna har brutits ned till fem mål:

1. Ökad sysselsättning
2. Ökad andel av bruttoregionprodukten som går till forskning och utveckling
3. Minska den negativa påverkan på klimatet och bidra till hållbar energiförsörjning
4. Ökad utbildningsnivå
5. Motverka fattigdom och utanförskap

Mer om [Europa 2020-strategin](#).

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Mål och resultat

Alla projekt som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden ska bidra till att uppfylla målen i Europa 2020-strategin. Projekten ska också bidra till att uppfylla de specifika mål som finns beskrivna i det program ni söker från.

För att kunna följa utveckling och resultat i programmen finns ett system för indikatorer. Mer om [indikatorer, för att mäta och följa upp](#)

Resultatfokus i programmen

Såväl programmen som de enskilda projekten ska fokusera på att åstadkomma resultat. Detta resultatfokus vilar på tre grundpelare som EU-kommissionen har bestämt:

1. Det ska finnas en tydlig röd tråd mellan programmets övergripande mål, specifika mål och indikatorer. Dessa är i sin tur kopplade till målvärden.
2. Medlemsländerna måste uppfylla ett antal förhandsvillkor för att programmen ska kunna genomföras effektivt. Förhandsvillkoren finns beskrivna i partnerskapsöverenskommelsen och i programmen.
3. Programmen ska innehålla tydliga och mätbara milstolpar och mål som kommer att följas upp för att se om programmen löper enligt planerna.

Resultatfokus i projekten

I er ansökan ska ni beskriva projektets mål samt förväntade resultat och effekter. Ni ska också ange ett antal aktivitetsindikatorer som är kopplade till projektets verksamhet. De resultat och effekter projektet uppnår kommer sedan att följas upp och utvärderas av Tillväxtverket. Detta beskrivs under avsnittet [Uppföljning, utvärdering och lärande](#).

Utgå gärna från vägledande frågor när ni planerar projektets resultat, till exempel dessa:

- Vilka resultat är viktigast att nå?
- Är resultaten relevanta för projektets målgrupper?
- Åstadkommer förändringen eller nyttan någon skillnad?
- Vilka resultat är mest användbara?
- Vilka resultat är det troligt att projektet kan nå med hänsyn till de resurser ni har?

I ansökan ska ni ange de resultat ni förväntar er att projektet ska

nå, det vill säga vad projektet kommer att resultera i. Ni ska också beskriva hur projektet ska arbeta för att nå dit. Beskrivningar av hur ni har arbetat gör det möjligt att sprida värdefulla erfarenheter och lärdomar till andra, liknande projekt. Det är viktigt att projektets resultat tas tillvara efter projektperioden av de målgrupper som kommer att ha nytta av resultaten. Projekt kan även leda till oväntade resultat och effekter. De kan ibland vara lika viktiga som de förväntade effekterna, eftersom de kan ge helt nya kunskaper och insikter. Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Förordningar, lagar och föreskrifter

Ni som söker stöd och eventuellt blir stödmottagare ansvarar för att ta del av de regler som gäller. Det gör ni enklast genom att ta del av all information som finns under avsnitten Planera, Ansöka, Genomföra och Avsluta och som utgör Handbok för EU-projekt.

EU-kommissionen lyfter under programperioden 2014 - 2020 fram tre faktorer som särskilt viktiga att ta hänsyn till:

- *Mål och resultat.* Det måste finnas en logik i projektet som visar att det är möjligt att projektet levererar resultat och når sina uppsatta mål och därmed bidrar till investeringsprioriteringens specifika mål och till Europa 2020-strategin. Mer om [mål och resultat](#).
- *Kostnadseffektivitet.* EU-kommissionen ställer högre krav, i den här programperioden än tidigare, på att EU-medlen ska användas sparsamt, effektivt och ändamålsenligt. Mer om [kostnadseffektivitet](#).
- *Genomförandekapacitet.* Stödmottagaren ska ha den operativa, administrativa och ekonomiska förmågan att genomföra projektet. Mer om [genomförandekapacitet på sidan Kapacitet för att genomföra projekt](#).

De dokument som är grunden för hur strukturfondsprogrammen och deras projekt ska styras finns på sidan [Styrande dokument under EU-program](#).

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Projektet ska stämma med aktuellt program

Ert projektets aktiviteter ska stämma överens med det program och det insatsområde som är aktuellt för projektet att ansöka från.

I Sverige finns åtta strukturfondsprogram som är geografiskt indelade med varsitt programdokument. Det finns också ett nationellt program.

Projekt i flera programområden

Det är fullt möjligt att genomföra projektverksamhet i flera geografiska programområden, men **ni ska då ansöka om stöd för separata projekt**, ett för varje programområde. Ni behöver göra en ansökan till varje program, med de kostnader och aktiviteter som gäller för respektive programområde.

Om projektet dessutom berör olika insatsområden inom samma program måste ni dela upp i ytterligare projekt. Läs mer om detta i stycket nedan.

Verksamheten måste passa in i alla de program som omfattas.

Projekt i flera insatsområden

Om den projektverksamhet som ni ansöker om stöd för har delar som passar in i olika insatsområden, ska ni dela upp **verksamheten på separata projekt** och ansöka om stöd ur olika insatsområden. Det är alltså inte möjligt att söka ur ett insatsområde och ha aktiviteter som inte passar in i det insatsområdet.

Finansiering från olika EU-fonder

Ett och samma projekt kan inte ha finansiering från två eller flera olika strukturfonder eller EU-program. EU-medel kan alltså inte medfinansiera ett EU-projekt. Ni kan till exempel inte ha ESF-rådet (Europeiska socialfonden) som medfinansiär när ni ansöker om stöd för ett projekt från de regionala strukturfondsprogrammen via Tillväxtverket.

Mer om medfinansiering på sidan [Finansiering av projekt](#).

Däremot är det under vissa förutsättningar möjligt att genomföra aktiviteter, som egentligen skulle finansieras av Europeiska socialfonden, inom ett regionalafondsprojekt.

Läs mer om [Aktiviteter av socialfondscharaktär](#).

Det är också möjligt, och även önskvärt, att ni ansöker om stöd för olika projekt från olika fonder och att projekten förstärker varandra. Ni kanske har en projektidé som passar i ett regionalt strukturfondsprogram men att ni också behöver genomföra en lokal utvecklingsinsats för några av deltagarna. Då kan ni exempelvis ansöka om stöd för ett projekt från Tillväxtverkets regionalfondsprogram och för ett annat från Landsbygdsprogrammet eller programmet för Lokalt ledd utveckling. Projekten ska dock redovisas helt åtskilt.

[Lokalt ledd utveckling på Jordbruksverkets webbplats.](#)

[Landsbygdsprogrammet på Jordbruksverkets webbplats.](#)

Stöd från det nationella regionalfondsprogrammet

Om ert projekt är av nationell betydelse och har kopplingar till verksamhet på nationell nivå kan ni söka stöd från det nationella strukturfondsprogrammet.

Mer om [Nationella regionalfondsprogrammet](#).

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Roller och ansvar

Ett projekt som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden involverar många olika parter. Pengarna betalas ut, används och följs upp inom ett särskilt förvaltningssystem som styrs av både europeiska och svenska lagar och regler. Alla inblandade parter har sin bestämda roll och sitt ansvar i förvaltningssystemet.

Stödmottagare genomför projektet

Stödmottagaren får också beslutet om stöd, äger projektet och ansvarar för att genomföra det. Stödmottagaren ser även till att projektet följer lagar, regler och alla villkor i beslutet om stöd. Stödmottagaren ska också ansvara för att de kostnader som ansökan om utbetalningar bygger på faktiskt är berättigade till stöd.

Medfinansiären bidrar med finansiering

Medfinansiären är en part som, förutom Europeiska regionala utvecklingsfonden, bidrar till att finansiera ett projekt. En medfinansiär ska betala ett visst överenskommet belopp och sedan följa projektet utifrån de regler som gäller för just den medfinansiären. En medfinansiär kan vara en offentlig eller en privat aktör. Exempel på offentliga medfinansiärer är regioner, kommuner och länsstyrelser.

Samarbetsparten deltar i projektet

En samarbetspart är någon som stödmottagaren samarbetar med på olika sätt i projektet. Det kan till exempel vara en kommun som vill delta i projektet utan att vara stödmottagare. En samarbetspart kan också vara medfinansiär.

Samverkansparten samarbetar nära med projektet

En samverkanspart är någon som en stödmottagare samarbetar djupare med. Projekt med sådana samarbeten kallas för samverkansprojekt. I ett samverkansprojekt har samverkansparterna bland annat rätt till ersättning för sina egna kostnader i projektet. Alla som deltar i ett samverkansprojekt ska ingå ett samverkansavtal.

Den förvaltande myndigheten

Den förvaltande myndigheten är den myndighet som har det nationella ansvaret för att besluta om projektpengar, göra utbetalningar, kontrollera och följa upp projekt samt rapportera till EU-kommissionen.

I Sverige är Tillväxtverket förvaltande myndighet för tio av programmen som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Strukturfondspartnerskapet prioriterar bland projektansökningar

Strukturfondspartnerskapet prioriterar vilka projekt som ska få stöd. I strukturfondspartnerskapet ingår bland annat regionalt utvecklingsansvariga, kommuner, länsstyrelser och företrädare för olika intresseorganisationer och föreningar.

Revisionsmyndigheten reviderar projektet

Revisionsmyndigheten är den myndighet som reviderar enskilda projekt och den förvaltande myndighetens verksamhet.

Revisionsmyndigheten kontrollerar att parterna har följt de regler som finns och använt pengarna på ett riktigt sätt. Sveriges revisionsmyndighet är Ekonomistyrningsverket.

EU-kommissionen och Europeiska revisionsrätten följer upp och kontrollerar de förvaltande och reviderande myndigheternas verksamheter. De kan också begära att få besöka en stödmottagare för att följa upp och kontrollera enskilda projekt. Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Principer för projekturval

De aktörer som skrivit de regionala strukturfondsprogrammen och det nationella strukturfondsprogrammet har tagit fram ett antal principer för projekturval.

De partnerskap som prioriterar projekten bedömer dem efter de här principerna. Principerna förklaras i programdokumenten. Programmen har olika principer för projekturval. Principerna varierar också inom ett och samma program, beroende på insatsområde och investeringsprioritering.

Varje ansökan om stöd måste uppfylla minst en princip för projekturval för att projektet ska anses bidra till att uppfylla programmets mål och därmed lämnas för prioritering till partnerskapen. Det är Tillväxtverket som gör bedömningen.

Principer som gäller ert projekt

För att få veta vilka principer som gäller för ert projekt, gå till sidan för det program som ni ska ansöka om stöd från och läs programdokumentet. [Programsidorna hittar du under rubriken EU-program](#)

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Urvalskriterier

Tillväxtverket gör även en bedömning av projektet utifrån urvalskriterier. Urvalskriterierna är likadana i alla regionala strukturfondsprogram. Det nationella regionalfondsprogrammet har egna urvalskriterier.

Urvalskriterier för de regionala strukturfondsprogrammen

Vissa av urvalskriterierna är obligatoriska, det vill säga ett projekt måste uppfylla dem för att kunna bli godkänt.

I de regionala strukturfondsprogrammen är kriterierna följande:

Obligatoriska urvalskriterier

Samordning med andra strategier och program

Projektet överensstämmer med regionala utvecklingsprogram och utvecklingsstrategier.

Överlevnad och långsiktighet

Projektet bidrar till långsiktiga och positiva effekter i enlighet med programmets mål. Bedömningen av verksamhetens överlevnad och långsiktighet görs utifrån hur stödmottagaren avser arbeta med spridning och implementering av projektets resultat och effekter samt dess strategiska påverkan.

Näringslivets medverkan

Projektet skapar nytta eller utvecklingsmöjligheter för det regionala/nationella näringslivet och/eller främjar näringslivets medverkan.

Förnyelse och utveckling

Projektet är innovativt, har innovativa inslag eller bidrar till kommersialisering. Projektets verksamhet utgörs till övervägande del av utvecklings- eller uppbyggnadsfaser med en tydlig avgränsning mot ordinarie verksamhet.

Horisontella kriterier

De horisontella kriterierna *hållbar utveckling, lika möjligheter och icke-diskriminering* samt *jämställdhet mellan män och kvinnor* ska beaktas i såväl planering som genomförande och uppföljning av projekt. Minimnivån är att minst två av kriterierna används delvis som verktyg för att nå projektets mål och resultat.

Mer om [horisontella kriterier och hur de bedöms](#).

Meriterande urvalskriterier

Samverkan

Projektet bidrar till ökad samverkan mellan aktörer inom eller över programområdesgränser och/eller innehåller sektoröverskridande samverkansinslag.

EU:s strategi för Östersjöregionen

Projektet bidrar till genomförandet av handlingsplanen för EUs strategi för Östersjöregionen. Konkreta samarbeten med andra aktörer inom makroregionen bedöms som positivt.

Privat medfinansiering

Projektet har medfinansiering från det privata näringslivet.

Urvalskriterierna för de regionala strukturfondsprogrammen har beslutats och formulerats av programmens Övervakningskommitté.

Urvalskriterier för det nationella regionala fondsprogrammet

Vissa av urvalskriterierna gäller för hela programmet, medan vissa är specifika för respektive investeringsprioritering.

Urvalskriterier som gäller för hela programmet

Horisontella kriterier

De horisontella kriterierna hållbar utveckling, lika möjligheter och icke-diskriminering samt jämställdhet mellan män och kvinnor ska beaktas i såväl planering som genomförande och uppföljning av projekt.

Mer om [horisontella kriterierna och hur de bedöms.](#)

Urvalskriterier som gäller för respektive investeringsprioritering **Investeringsprioritering 1a.**

Att förbättra forsknings- och innovationsinfrastrukturen och kapaciteten, att utveckla spetskompetens inom forskning och innovation samt främja kompetenscentrum, särskilt sådana som är av europeiskt intresse.

- Europeisk ledande nodProjektet bidrar till att skapa en europeisk ledande nod genom uppbyggnad av forskningsinfrastruktur European Spallation Source (ESS).
- Organisatorisk kapacitetStödmottagaren har organisatorisk kapacitet och erfarenhet av att styra, leda, genomföra och följa

upp projektet på en rättsäker och ekonomiskt stabil grund.

Investeringsprioritering 1b.

Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål.

- **Långsiktighet** Projektet bidrar till att stödja en långsiktig utveckling i enlighet med programmets mål. Bedömningen av långsiktigheten görs utifrån hur stödmottagaren avser arbeta med spridning och implementering av projektets resultat och effekter.
- **Näringslivets medverkan** Projektet involverar och skapar nytta och utvecklingsmöjligheter för näringslivet.
- **Samverkan** Projektet bidrar till ökad gränsöverskridande samverkan regionalt, regionalnationellt, transnationellt eller mellan sektorer.
- **Organisatorisk kapacitet** Stödmottagaren har organisatorisk kapacitet och erfarenhet av att styra, leda, genomföra och följa upp projektet på en rättsäker och ekonomiskt stabil grund.

Investeringsprioritering 3d.

Att stödja kapaciteten för små och medelstora företag att satsa på tillväxt på regionala, nationella och internationella marknader och ägna sig åt innovationsprocesser.

Investeringsprioritering 4a.

Att främja energieffektivitet och användning förnybar energi i företag

- **Privat kapital** Projektet har förmåga att attrahera privat kapital utöver programbidraget

- **Organisatorisk kapacitet** Stödmottagaren har organisatorisk kapacitet och erfarenhet av att styra, leda, genomföra och följa upp projektet på en rättsäker och ekonomiskt stabil grund.

Investeringsprioritering 4b.

Att främja energieffektivisering och användning av förnybar energi i företag

- **Långsiktighet** Projektet bidrar till att stödja en långsiktig utveckling i enlighet med programmets mål. Bedömningen av långsiktigheten görs utifrån hur stödmottagaren avser arbeta med spridning och implementering av projektets resultat och effekter.
  - **Näringslivets medverkan** Projektet involverar och skapar nytta och utvecklingsmöjligheter för näringslivet.
  - **Samverkan** Projektet bidrar till ökad samverkan genom att projektet kopplar samman insatser regionalt, regionalt-nationellt eller mellan sektorer.
  - **Organisatorisk kapacitet** Stödmottagaren har organisatorisk kapacitet och erfarenhet av att styra, leda, genomföra och följa upp projektet på en rättsäker och ekonomiskt stabil grund
- Urvalskriterierna för det nationella regionalfondsprogrammet har beslutats och formulerats av programmets Övervakningskommitté.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Horisontella kriterier

Tillväxtverket bedömer hur ert projekt bidrar till hållbar utveckling

Ett av EU:s övergripande mål är att verka för hållbar utveckling, alltså utveckling som inte äventyrar kommande generationers förmåga att tillgodose sina behov.

Tillväxtverket arbetar för likabehandling och icke-diskriminering genom att uppmana er som sökande till ett aktivt mångfaldsarbete som används som ett verktyg för att utveckla och göra projekten mer effektiva. När ni ansöker om stöd kommer Tillväxtverket därför att bedöma hur väl ni integrerar tre horisontella kriterier i projektets planering, genomförande och uppföljning.

De tre horisontella kriterierna är:

- bättre miljö
- jämställdhet
- lika möjligheter och ickediskriminering.

Ni ska använda kriterierna som ett verktyg för att nå projektets mål och resultat, samt för att fokusera på smarta, inkluderande och hållbara lösningar som kan öka innovationsförmågan och minska resurs- och energiförbrukningen.

När Tillväxtverket handlägger er ansökan om stöd kommer den att bedömas utifrån hur väl de horisontella kriterierna har integrerats i projektets olika delar. Er ansökan kommer därefter att kategoriseras enligt någon av följande tre kategorier:

- projekt som aktivt använder respektive horisontellt kriterium
- projekt som delvis använder respektive horisontellt kriterium
- projekt som inte använder de respektive horisontellt kriterium alls.

För projekt som söker stöd ur det nationella regionalfondsprogrammet kommer Tillväxtverket att göra en samlad bedömning av de horisontella kriterierna. Detta beaktas sedan vid prioriteringen och beslut om stöd.

För projekt som söker stöd ur något av de regionala strukturfondsprogrammen är kraven något högre och här krävs det att varje projekt ska använda minst två av de horisontella kriterierna åtminstone delvis för att projektet ska vara aktuellt för prioritering och beslut om stöd. Här finns alltså en tydlig lägsta nivå för samtliga projekt inom dessa program.

Projekt som AKTIVT använder respektive kriterium

Tillväxtverket bedömer att ert projekt aktivt använder respektive kriterium om ni uppfyller alla tre följande villkor:

- 1.Ni redogör i bakgrunds- och projektbeskrivningen för hur ni ska använda respektive kriterium som verktyg eller medel för att nå projektets syfte och mål.
- 2.Ni visar tydligt under Aktiviteter och Kostnader hur ni ska använda respektive kriterium som verktyg.
- 3.Ni planerar att visa i uppföljningen hur ni har använt respektive kriterium som verktyg för att nå projektets mål och resultat.

Projekt som DELVIS använder respektive kriterium

Tillväxtverket bedömer att ert projekt delvis använder respektive kriterium om ni uppfyller två av tre följande villkor:

- 1.Ni redogör i bakgrunds- och projektbeskrivningen för hur ni ska använda respektive kriterium som verktyg eller medel för att nå projektets syfte och mål.
- 2.Ni visar tydligt under Aktiviteter och Kostnader hur ni ska använda respektive kriterium som verktyg.
- 3.Ni planerar att visa i uppföljningen hur ni har använt respektive kriterium som verktyg för att nå projektets mål och resultat.

Projekt som INTE använder respektive kriterium alls

Tillväxtverket bedömer att ert projekt inte använder respektive kriterium alls om ni inte uppfyller något av följande tre villkor:

- 1.Ni redogör i bakgrunds- och projektbeskrivningen för hur ni ska använda respektive kriterium som verktyg eller medel för att nå projektets syfte och mål.
- 2.Ni visar tydligt under Aktiviteter och Kostnader hur ni ska använda respektive kriterium som verktyg.
- 3.Ni planerar att visa i uppföljningen hur ni har använt respektive kriterium som verktyg för att nå projektets mål och resultat.

Varje horisontellt kriterium kommer att bedömas för sig i den bedömning som Tillväxtverket gör utifrån hur väl de är integrerade i projektets olika delar. Det kommer därför att vara möjligt att en och samma ansökan om stöd kategoriseras olika för de tre olika horisontella kriterierna.

En vägledande guide om [Horisontella kriterier](#).

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Östersjöstrategin

Östersjöstrategin är en vägledning och hjälp för att prioritera och samlas kring gemensamma insatser i Östersjöregionen. Strategin är en överenskommelse mellan medlemsstaterna i EU och Europeiska kommissionen om att fördjupa samarbetet mellan länderna runt Östersjön för att möta de gemensamma utmaningar som länderna i regionen står inför.

Det finns inga särskilda pengar avsatta till strategins genomförande men det finns möjligheter att söka pengar för gränsöverskridande samarbete i de flesta EU-program, till exempel i Europeiska regionalfonds-, socialfonds- och landsbygdsprogrammen. Att samarbetet i Östersjöregionen uppmuntras ännu mer än tidigare visar sig genom att Östersjöstrategin finns inskriven i dessa program.

Östersjöstrategin omnämns i samtliga nio regionalfondsprogram och finns även med som ett eget urvalskriterium för programmen. Strategin berör EU:s medlemsstater i regionen – norra Tyskland, Polen, Litauen, Lettland, Estland, Finland, Sverige och Danmark. Det finns även länder utanför EU som deltar aktivt i arbetet med Östersjöstrategin. Norge är ofta med i arbetet, likaså Ryssland som är ett viktigt samarbetsland. Även Island och Vitryssland medverkar ibland.

Strategin har tre huvudsakliga mål:

- rädda havsmiljön,
- länka samman regionen
- öka välbefindandet

Läs mer om vad [målen innebär på regeringen.se](http://regeringen.se).

Handlingsplan för Östersjöregionen

Det finns en [handlingsplan, kopplad till EU:s strategi för Östersjöregionen, där de tre målen preciseras](#). I handlingsplanen, beskrivs också flaggskeppsprojekt som ska tjäna som inspiration.

Till målen finns policyområden med utpekade ansvariga myndigheter och departement i de olika länderna.

Varje policyområde i Östersjöstrategin har en ansvarig samordnare. De kan till exempel ge råd och hjälp vid bedömning av projekt. [Kontakta ansvarig samordnare på balticsea-region-strategy.eu](http://balticsea-region-strategy.eu)

Kan ert projekt bidra till strategin?

Ett projekt anses bidra till strategin när det har en transnationell påverkan, det vill säga att projektet har effekt på flera länder i regionen.

Vanligtvis kräver det att insatserna genomförs i partnerskap mellan minst två länder, men det kan finnas undantag, som till exempel vattenreningsverk och andra insatser som hindrar förorening av havet och som därmed förbättrar vattenmiljön för flera länder.

Huvudregeln är dock att det krävs samverkan mellan aktörer i olika länder för att projektet ska ha en transnationell påverkan.

Insatserna kan omfatta egna eller gemensamma aktiviteter och täcka kostnader som kan anses gynna det egna programområdet. Se även avsnittet om projekt med aktiviteter utanför programområdet.

Hur får jag mer information?

För ytterligare information kan du kontakta en Interreg- och Östersjösamordnare på enheten för Internationell regionsamverkan.

Planerar du att göra en ansökan rekommenderar vi att du som sökande tar kontakt med en handläggare innan du ansöker, för att diskutera möjligheterna till att genomföra aktiviteterna och tillgången på medel att söka.

[Kontaktuppgifter till växel och respektive programområde.](#)

Mer information om Östersjöstrategin
balticsea-region-strategy.eu
regeringen.se

Kapacitet att genomföra projektet

Ni som ansöker om stöd ska kunna visa att ni har en ekonomisk, administrativ och operativ förmåga att genomföra projektet.

De här tre faktorerna kommer Tillväxtverket att bedöma när er ansökan handläggs.

Er ansökan kommer att avslås om Tillväxtverket bedömer att en eller flera av de tre faktorerna inte är tillräckliga. Men ni kommer få möjlighet att rätta till de eventuella bristerna innan Tillväxtverket tar beslut om avslag.

Ekonomisk förmåga

Med ekonomisk förmåga menas att ni ska ha den ekonomiska bärkraften som behövs för att kunna driva ett projekt. Det innebär att:

- 1.Ni ska ha en sådan likviditet att ni kan ligga ute med projektets kostnader i väntan på att stödet betalas ut.
- 2.Ni ska kunna visa att ni finansiellt klarar av om Tillväxtverket inte godkänner kostnader som ni har tagit med i er ansökan om utbetalning. Ni behöver inte skicka med något särskilt underlag då ni ansöker om stöd, för att visa på er ekonomiska förmåga. Om det behövs kommer Tillväxtverket att ställa frågor och eventuellt begära in underlag då vi handlägger er ansökan.

Administrativ förmåga

Med administrativ förmåga menas att ni ska ha förmåga att rapportera och redovisa de kostnader som ni har upparbetat i projektet för att genomföra de aktiviteter som finns angivna i beslutet om stöd. Rapporteringen och redovisningen ska också vara enligt de regler och riktlinjer som finns inom området. Det innebär att:

- 1.Ni ska kunna bokföra projektets kostnader på en projektkod eller liknande som gör det möjligt för er att ta ut en huvudbok som enbart omfattar projektets kostnader.
- 2.Ni ska kunna uppvisa en lista som innehåller samtliga kostnader och intäkter i projektet där varje enskild kostnad eller intäkt redovisas som en transaktion.

3. Om ni använder er organisations tidredovisningssystem för att lämna era tidrapporter, istället för att använda Tillväxtverkets mall, ska den tid som ni redovisar i projektet kunna särskiljas från den tid som redovisas i den ordinarie verksamheten.
4. Ni ska ha rutiner för att endast kostnader som hör till projektet ingår i den redovisning som lämnas för projektet.
Ni behöver inte skicka med något särskilt underlag då ni ansöker om stöd, för att visa på er administrativa förmåga. Om det behövs kommer Tillväxtverket att ställa frågor och eventuellt begära in underlag då vi handlägger er ansökan.

Operativ förmåga

Med operativ förmåga menas att ni ska ha förmåga att genomföra aktiviteterna på ett korrekt och effektivt sätt för att uppfylla projektets delmål, projektmål och övergripande mål. Projektet ska också arbeta mot ett specifikt mål i det program som är aktuellt för projektet och leverera resultat som leder till långsiktiga effekter. Det innebär att projektet ska ha:

1. En ändamålsenlig organisation

- **En aktiv ägare.** Det betyder att en funktion eller person på ledningsnivå i er organisation ska vara involverad i projektet, till exempel som ordförande i styrgruppen eller på annat sätt aktivt ta del av projektet.
- **En styrgrupp eller styrande funktion.** Denna behöver inte vara tillsatt men det ska framgå av er ansökan vilka aktörer som är tänkta att ingå i styrgruppen.
- **Projektpersonal.** Det ska finnas en projektledare och en projektkonom och därutöver relevant projektpersonal. Projektkonomen bör fysiskt finnas i er organisation. Om ert projekt är ett samverkansprojekt ska det finnas en projektkonom hos varje part. Om det inte finns personal på plats ska ni i ansökningsformuläret, i Min Ansökan fråga 6.1, kunna presentera en tidplan för att rekrytera och en beskrivning av på vilket sätt ni avser att rekrytera.
- **Ett tydligt projektupplägg.** I ansökan ska roller, funktioner etc. vara utredda och tydligt beskrivna. Detta är särskilt viktigt vid samverkansprojekt.
Mer om att [organisera projektet för långsiktiga effekter.](#)

2. Projektlogik

Det ska finnas en logik i projektet, det vill säga en tydlig koppling mellan programmets mål, projektets mål, projektets aktiviteter

och de resultat- och aktivitetsindikatorer som gäller för den investeringsprioritering ni ansöker om stöd ur.

Mer om [projektlogik i projektet](#).

3. En plan för användningen av resultat

I er ansökan ska det framgå:

- att målgruppen efterfrågar projektresultatet
- att målgruppen har rätt förutsättningar att använda resultatet
- att det finns någon som ansvarar för att resultatet kan användas efter projektavslut.

Mer om att [använda resultat läser ni om under rubriken Skapa förutsättningar för resultat och effekter](#).

4. Uppföljning och utvärdering

Projektet ska utvärderas enligt de steg och kriterier som är relevant för ert projekt.

Mer om [uppföljning och utvärdering](#).

5. För investeringsprojekt (endast) gäller att:

- projekteringen ska vara genomförd
- alla tillstånd ska vara klara eller att ni ska kunna visa på förhandsbesked avseende bygglov, miljötillstånd etc.
- det ska finnas upphandlingsresurser i projektet.

För bredbandsprojekt gäller särskilda krav

För information om bredbandsprojekt, gå till [avsnittet om bredband och sidan för tekniska specifikationer](#).

Ni behöver inte skicka med något särskilt underlag då ni ansöker om stöd, för att visa på er operativa förmåga. Om det behövs kommer Tillväxtverket att ställa frågor och eventuellt begära in underlag då vi handlägger er ansökan.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region](#).

Finansiering av projekt

Ert projekt ska medfinansieras av andra än Europeiska regionala utvecklingsfonden. Det här avsnittet beskriver medfinansiering, intäkter och krav på likviditet.

EU-medel

Hur stor andel EU-stöd som ert projekt kan få beräknas utifrån de totala kostnaderna i er budget. EU:s finansieringsgrad varierar mellan programmen. Därför är det viktigt att ni läser i respektive program hur hög den maximala finansieringsgraden är.

EU:s andel av delfinansieringen i ett projekt måste vara minst 30 %.

Gå till sidan för [programmen](#)

Medfinansiering

Medfinansiering i ert projekt kan komma från offentliga och/eller privata aktörer och bestå av kontanta medel eller bidrag i annat än pengar.

Ni ska bekräfta er medfinansiering genom ett [intyg om medfinansiering som ska bifogas ansökan om stöd.](#)

Medel i projektet som inte kan bekräftas genom ett medfinansieringsintyg, i samband med ansökan om stöd, ska [hanteras som intäkt i budgeten.](#)

En medfinansiär kan normalt sett inte vara leverantör till projektet. Detta beror på att en medfinansiär troligen har en sådan kännedom om projektet att det kan ge fördel gentemot konkurrerande leverantörer vid en upphandling. Ett sådant upplägg ställer stora krav på upphandlande myndighet som måste visa att medfinansiären/leverantören inte får en otillbörlig konkurrensfördel genom sin tidigare kännedom om projektet.

Det är den upphandlande myndigheten som ansvarar för att upphandlingsprinciperna följs vilket innebär att man aktivt måste vidta åtgärder för att neutralisera medfinansiärens fördel.

Det finns inget förbud mot att en medfinansiär även är leverantör men i praktiken är det nästan omöjligt att vidta tillräckliga åtgärder. Om en upphandlande myndighet visar på sådana aktiva åtgärder sker en bedömning från fall till fall om det var tillräckligt.

Tillväxtverkets definition på intressekonflikt:

När en person har motstående intressen i en situation uppstår en intressekonflikt. Ett exempel kan vara att man är partisk i en sakfråga, släkt med någon som berörs av ett beslut eller haft en tidigare anställning eller ett uppdrag som kan påverka situationen.

Offentlig medfinansiering

Offentlig medfinansiering innebär att projektet får kontanta medel eller bidrag i annat än pengar från en offentlig organisation eller offentlighetsligt organ på nationell, regional eller lokal nivå.

Privat medfinansiering

Privat medfinansiering innebär att projektet får kontanta medel eller bidrag i annat än pengar från privata aktörer.

Bidrag i annat än pengar

Med bidrag i annat än pengar menas att projektet tillförs ett värde (ej kontanta medel) från någon annan aktör än stödmottagaren.

Det kan till exempel vara:

- varor
- tjänster (till exempel arbetstid)
- mark och fastigheter
- bygg- och anläggningsarbeten

Bidrag i annat än pengar får högst uppgå till 50 procent, av den totala nationella medfinansieringen. Det vill säga minst hälften av medfinansieringen ska bestå av kontanta medel.

Mer information om hur [värdet av offentligt bidrag ska beräknas](#).

Mer information om hur [värdet av privat bidrag ska beräknas](#).

För att arbetad tid ska kunna räknas som bidrag i annat än pengar ska det tydligt tillföra projektet något. Medfinansiären ska *aktivt* bidra till projektets genomförande. Ett aktivt bidrag kan till exempel vara ett arbete som projektet annars hade varit tvungna att köpa in som en tjänst till projektet.

Arbetad tid som ska utföras av stödmottagarens egen personal eller av personal hos en samverkanspart ska inte redovisas som bidrag i annat än pengar. Den ska redovisas som kontant medfinansiering och i kostnadsslaget personal.

Ett passivt deltagande i projektets verksamhet, alternativt passivt mottagande av projektets tjänster godkänns inte som bidrag i annat än pengar. Exempel på passivt deltagande är deltagande på seminarier och i workshops.

Läs mer om hur ni kan [planera för en finansieringsbudget](#).

Intäkter

Intäkter under pågående projekt

Läs om [Projektintäkter](#)

Projekt som genererar nettoinkomster

De projekt som resulterar i en verksamhet som ger nettoinkomster efter projekttiden, det vill säga går med vinst, ska följa särskilda regler. Exempel på nettoinkomster är inkomster av direkta användaravgifter såsom vägtullar, uthyrning av lokaler eller betalning för tjänster.

Om ni redan nu vet att ert projekt kommer att generera nettoinkomster efter att projekttiden är slut ska ni beräkna storleken på nettoinkomsten och minska det EU-stöd ni söker med samma summa.

Om ni inte kan beräkna nettoinkomsten i förväg, eller om Tillväxtverket bedömer att det råder någon osäkerhet, kommer Tillväxtverket att följa upp era eventuella nettoinkomster under 3 år efter projektets avslut. Om det blir aktuellt får ni information från er handläggare om hur Tillväxtverket gör uppföljningen och om vad den innebär för er.

I ansökan räcker det att ni anger om projektet förväntas ge nettoinkomster eller inte, eller om ni är osäkra. Sedan kontaktar handläggaren er om det behövs.

Likviditet

Det innebär att ni som stödsökande själva ska ha en betalningsförmåga som är tillräcklig för att kunna finansiera projektets kostnader i avvaktan på att stödet ska betalas ut, för att kunna genomföra projektet. Därför är det viktigt att ni planerar för likviditeten i projektet. Det finns dock möjlighet till förskott under vissa förutsättningar.

Möjligheter till förskott

Förskott kan beviljas till organisationer med svag likviditet

Efter att ni har upparbetat och betalat kostnader i ert projekt och sedan ansökt om utbetalning betalar Tillväxtverket ut beviljat

stöd. Om er organisation har svårigheter med att hålla en tillräcklig likviditet har ni möjlighet att ansöka om förskott för beviljat stöd. Förskottet är begränsat till max hälften av det beviljade stödet, dock max 400 000 kronor. Er ansökan om förskott bedöms av Tillväxtverket i varje fall. Det är alltså ingen given rättighet att få förskott.

Att ansöka om förskott

Ni ansöker om förskott i Min ansökan samtidigt som ni ansöker om stöd. Det går att ansöka om förskott även efter det. I det fallet ska ni göra er ansökan genom en utskrivbar mall som skickas in per post.

Blanketten att ansöka om förskott

I ansökan ska ni ange vilket förskottsbelopp ni ansöker om och motivera varför ni behöver förskottet, flik 9 i Min ansökan. Observera att maxbeloppet 400 000 kronor gäller för hela projektperioden. Det går alltså inte att ansöka om 400 000 kronor vid projektstart och sedan ytterligare förskott under projektperioden.

För att kunna bevilja förskott behöver Tillväxtverket följande underlag

- intyg om skuldfrihet från Skatteverket
- intyg från Kronofogden att det inte finns några skulder för indrivning.

Underlagen får vara högst 1 månad gamla. Därför bör ni inte skicka med underlagen i samband med ansökan om stöd utan avvakta till dess att Tillväxtverket begär in dem.

Tillväxtverket kan även begära in information som redogör för projektets kassalikviditet, soliditet samt underlag från Kreditupplysningsföretag och Upplysningscentralen.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Kostnadseffektivitet

Alla EU-projekt ska präglas av kostnadseffektivitet. Det innebär att EU-medlen ska användas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt, och att alla åtgärder ska genomföras till lägsta möjliga kostnad.

Detta gäller för både handläggningen och genomförandet av projekten. Syftet med det är att EU-medlen ska användas på ett riktigt sätt och att projekten ska fokusera på att uppnå sina resultat.

[Bestämmelserna om kostnadseffektivitet finns i EU:s budgetförordning. \(se artikel 4.8 och 125 i EU-förordningen 1303/2013\).](#)

Där står det att strukturfonderna ska förvaltas enligt principen om sund ekonomisk förvaltning

Eftersom strukturfonderna genomförs inom ramen för så kallad delad förvaltning gäller EU:s budgetförordning 966/2012 delvis även för den nationella förvaltningen.

Enligt artikel 30 i EU:s budgetförordning bygger principen om sund ekonomisk förvaltning på begreppen sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Stödberättigande kostnader

Det här avsnittet beskriver vilka grundläggande krav Tillväxtverket ställer på kostnader för att de ska vara stödberättigande. Avsnittet ger också exempel på kostnader som inte är stödberättigande.

Grundläggande krav för stödberättigande kostnader

Ni får bara stöd för kostnader som är stödberättigande. Tillväxtverket prövar om en kostnad är stödberättigande i samband med att er ansökan om utbetalning granskas.

Kostnader är stödberättigande om de

- har uppkommit för att genomföra projektet
- är skäligen
- har uppkommit under den projektperiod som är fastställd i ert beslut om stöd
- är förenliga med EU-rättsliga och nationella bestämmelser
- uppfyller de villkor som anges i ert beslut om stöd
- kan styrkas av er som stödmottagare genom fakturakopior, bokföringsunderlag eller andra handlingar som har bokförts i enlighet med god redovisningssed, eller som uppfyller de krav som gäller för förenklade redovisningsalternativ.

Alla kostnader ni söker stöd för, med undantag av kostnader som är baserade på förenklade redovisningsalternativ ska vara betalda och bokförda inom projektperioden.

Läs mer om [förenklade redovisningsalternativ](#)

Särredovisa projektets kostnader

För att säkerställa att kostnaderna har uppkommit i syfte att genomföra projektet ska ni särredovisa projektets kostnader, intäkter och finansiering i bokföringen.

Särredovisning innebär att alla transaktioner som tillhör projektet ska kunna utläsas direkt ur redovisningen, oavsett om någon annan verksamhet pågår samtidigt eller inte. Särredovisningen ska säkerställas antingen genom att ni använder en särskild redovisningskod i bokföringen eller genom att ni har ett helt separat bokföringssystem för projektet. I samverkansprojekt ska

särredovisningen ske hos varje part som deltar i projektet. Kravet på särredovisning gäller inte för kostnader som är baserade på förenklade redovisningsalternativ, som till exempel indirekta kostnader.

En kostnad är inte stödberättigande om den har ingått i något annat EU-projekt eller finansierats genom något annat offentligt stöd.

Stödberättigande kostnader ska också

- präglas av kostnadseffektivitet
- följa gällande upphandlings- eller inköpsregler
- följa reglerna om informationsskyldighet.

Kostnadseffektivitet

Alla kostnader i ett EU-projekt ska präglas av kostnadseffektivitet. Det innebär att alla kostnader ska utgå från principerna om sund ekonomisk förvaltning, som bygger på begreppen sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

- I praktiken betyder det att kostnader som framstår som oskäliga inte är stödberättigande, varken helt eller delvis.

Läs mer om [kostnadseffektivitet](#).

Upphandlings- och inköpsregler

Om ni som stödmottagare lyder under reglerna i lagen om offentlig upphandling (LOU) eller lagen om offentlig upphandling i försörjningssektorn (LUF) ska ni tillämpa dessa lagar vid inköp för att kostnaderna ska vara stödberättigande.

Om ni inte lyder under LOU eller LUF ska ni följa det särskilda inköpsförfarande som är baserat på principerna i LOU för att kostnaderna ska vara stödberättigande.

Det framgår av ert beslut om stöd om det är LOU, LUF eller köp enligt det särskilda inköpsförfarandet som gäller för er.

Läs mer om [upphandlings- och inköpsregler på sidan Offentlig upphandling och andra köp](#).

Informationsansvar

Alla stödmottagare är skyldiga att informera allmänheten om att projektet är delfinansierat av EU. Därför ska ni använda EU:s logotyp i allt material ni tar fram för att informera om eller marknadsföra projektets verksamhet. Kostnader som är kopplade till informationsinsatser som evenemang, utrustning och publikationer är bara stödberättigande om ni har uppfyllt er informationsskyldighet.

Läs mer om [informationsansvar](#).

Kostnader som i vissa fall är stödberättigande

En del kostnader kan vara stödberättigande under vissa förutsättningar, även om de normalt inte är stödberättigande. Meddela Tillväxtverket redan när ni ansöker om stöd om ni tror att ni kommer att behöva redovisa kostnader för något av följande

- begagnade inventarier
- gåvor
- inköp av fastighet med eller utan byggnad
- moms
- utbildning
- aktiviteter utanför programområdet.

Begagnade inventarier

Begagnade inventarier är stödberättigande om följande tre villkor är uppfyllda:

1. inget annat stöd för utrustningen har tagits emot
2. utrustningens pris är marknadsmässigt
3. utrustningen har de tekniska egenskaper som behövs för projektet och uppfyller gällande normer och standarder

Gåvor

Kostnader för gåvor är stödberättigande om gåvan hör samman med marknadsföring, kommunikation, reklam eller information. Ni kan få stöd för gåvor som kostar upp till 450 kronor.

Inköp av fastighet med eller utan byggnad

Köp av obebyggda och bebyggda fastigheter är stödberättigande om

- kostnaderna utgör högst 10 procent av de totala stödberättigande kostnaderna
- det finns en direkt koppling mellan köpet och syftet med projektet
- ni som stödmottagare kan styrka att inköpspriset inte överstiger marknadsvärdet
- det inte har beviljats några nationella bidrag eller EU-medel för byggnaden under de senaste 10 åren, om fastigheten är bebyggd.

Om ni köper en obebyggd fastighet för att genomföra en miljöskyddsinsats är kostnaderna för köpet bara stödberättigande

om köpet har godkänts av Tillväxtverket. Ni får sedan bara använda fastigheten för det avsedda ändamålet och under den tid som är fastställd i Tillväxtverkets godkännande. Fastigheten får inte användas för jordbruk.

Moms

Moms är en stödberättigande kostnad om ni som stödmottagare saknar avdragsrätt för ingående moms på projektets verksamhet. I så fall ska ni redovisa era kostnader inklusive moms.

Om ni har avdragsrätt för ingående moms på er projektverksamhet får ni däremot inte ta upp moms som en stödberättigande kostnad i projektet. Det innebär att ni ska redovisa era kostnader exklusive moms.

Kontakta Skatteverket och ta reda på vilka momsregler som gäller för just ert projekt. De regler som gäller för er ordinarie verksamhet gäller nämligen inte nödvändigtvis för projektet. Mer information om reglerna finns på [Skatteverkets sida om moms och EU-bidrag](#).

Utbildning

Utbildningsaktiviteter är normalt inte stödberättigande. I huvudsak går det bara att få stöd för kostnader för rådgivning och seminarier som är lämpliga för projektet och projektets medverkande organisationer.

Under vissa förutsättningar går det dock att få stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden för kostnader för aktiviteter som normalt faller inom bestämmelserna för Europeiska socialfonden. Det kan till exempel gälla vissa kostnader för utbildning.

Läs mer på sidan [Aktiviteter med socialfonskaraktär](#).

Kostnader för aktiviteter utanför programområdet

Kostnader för aktiviteter utanför programområdet kan under vissa förutsättningar vara stödberättigande.

Läs mer på sidan [Projekt utanför programområdet](#).

Kostnader som inte är stödberättigande

Följande kostnader är inte stödberättigande:

- finansiella kostnader som till exempel transaktionsavgifter, växlingsavgifter och räntekostnader
- böter, sanktionsavgifter eller rättegångskostnader
- kostnader för underleverantörskontrakt, om a) anlitaandet av en underleverantör ökar kostnaden för projektet utan att tillföra något motsvarande värde b) utgiften för underleverantören beräknats med en procentuell andel av totalkostnaden för projektet.

Indelning av kostnader

När ni budgeterar för projektets kostnader ska ni dela in dem i nedanstående kostnadsslag.

Läs under respektive flik i menyn här nedan, för mer information och exempel hur ni ska redovisa era kostnader.

Personal

Kostnader för löner är stödberättigande om

- de har uppstått genom arbete i projektet, (och skulle alltså inte ha funnits annars)
- de är bokförda i projektets bokföring
- det finns anställningsavtal och arbetsbeskrivning för den personal som får lön
- ni som stödmottagare inte redan har tagit emot stöd för lönekostnader från annat håll, till exempel genom lönebidrag eller anställningsstöd.

Observera att ni bara ska redovisa *lönekostnader* under kostnadsstället Personal. Lönebidrag som till exempel sociala avgifter, arbetsmarknadsförsäkringar och pension beräknas utifrån ett schablonpåslag och redovisas därför under Schablonkostnader.

Läs mer om hur ni redovisar [schablonkostnader](#).

Traktamente och resekostnader ska ni redovisa under Resor och logi.

När ni ansöker om utbetalning ska ni sammanställa alla lönekostnader i en mall, som ni skickar med själva ansökan. I mallen finns även anvisningar om hur ni fyller i den.

[Mall för sammanställning av personalkostnader](#)

Personal med månadslön som arbetar heltid eller fast del i projektet
Om ni har personal med projektanställning eller anställda som

avsätter hela eller en fast del av sin arbetstid varje månad för att arbeta i projektet ska ni beräkna lönekostnaden på följande sätt:

- utgå från periodens lönespecifikation
- redovisa periodens bruttolön (månadslön inkl. eventuellt löneväxlat belopp*, exkl. eventuella förmånsvärden) multiplicerat med andelen arbetstid den anställda arbetar i projektet, även vid semester och annan betald frånvaro
- upprätta ett intyg över hur stor del av arbetstiden den anställda ska arbeta med projektet, om det inte framgår av anställningsavtalet. Intyget ska upprättas innan den anställde påbörjar arbetet i projektet.

* Så kallad löneväxling sker i de fall då en projektmedarbetare har valt att växla en del av sin månadslön, exempelvis mot en premie för privat tjänstepensionsförsäkring. Ni som stödmottagare kan då redovisa både den bruttolön som betalas ut till medarbetaren och den del som tecknas upp som privat tjänstepension som en stödberättigad personalkostnad. Ett avtal om löneväxling mellan stödmottagaren och den anställde ska finnas.

[Intyg för projektarbete](#)

Ni behöver inte göra någon tidsredovisning för personal som arbetar heltid eller en fast del i projektet.

Exempel

a) Anna har 40 000 kronor i månadslön och arbetar heltid i projektet. I oktober var hon föräldraledig i några dagar och fick därmed ut en lön på 35 600 kronor, vilket är den stödberättigande lönekostnaden för oktober.

Anna bifogar sin lönespecifikation för att styrka kostnaden.

b) Bo har 30 000 kronor i månadslön beräknat på heltid. Han har en deltidstjänst på 80 procent. Under två år framöver kommer Bo att arbeta 50 procent av sin arbetstid i projektet, och övriga 50 procent i den ordinarie verksamheten. Detta kan styrkas genom intyg och lönespecifikation.

Den stödberättigande lönekostnaden för Bo varje månad är 12 000 kronor och räknas ut så här:

Bos heltidslön multipliceras först med 0,8 eftersom hans tjänstgöringsgrad är 80 procent

(30 000 kronor $\times$ 0,8 = 24 000 kronor).

Denna kostnad multipliceras sedan med 0,5 eftersom Bo bara arbetar 50 procent av sin arbetstid i projektet

(24 000 kronor $\times$ 0,5 = 12 000 kronor).

Exemplet förutsätter att Bo inte har rapporterat någon frånvaro.

Personal med månadslön som arbetar varierande del i projektet

- Om projektet har personal som arbetar ett varierande antal timmar i projektet ska ni beräkna timkostnaden per person enligt följande modell: $(\text{månadslön} \times 12) / \text{årsarbetstid } 1\,720 \text{ timmar} = \text{timkostnad}$. Semesterersättning ingår i timkostnaden. Årsarbetstiden gäller för alla anställda.

Den stödberättigande lönekostnaden är timkostnaden beräknad enligt ovan, multiplicerad med antalet arbetade timmar i projektet.

Krav på tidsredovisning

Personal som arbetar varierad arbetstid i projektet är skyldig att tidredovisa dag för dag. Tidsredovisningen ska täcka 100 procent av den anställdes arbetstid. Det innebär att ni även ska redovisa den tid som ni arbetat i den ordinarie verksamheten, eller i annat EU-projekt.

Observera att all semester, sjukdom och annan frånvaro ska redovisas på ordinarie verksamhet.

[Mall för tidredovisning](#)

Om ni har ett eget tidredovisningssystem som visar motsvarande uppgifter som i tidredovisningsmallen får ni använda ett utdrag ur det systemet. Personen som utfört tiden i projektet ska intyga utdraget.

Vid det första redovisningstillfället, eller om lönen ändras, ska ni styrka månadslönen med en lönespecifikation, ett anställningsavtal eller liknande.

Exempel

Carola har 32 000 kronor i månadslön. I oktober har hon arbetat 47 timmar i projektet.

Timkostnaden är $32\,000 \text{ kronor} \times 12 \text{ månader} = 384\,000 \text{ kronor}$, dividerat med $1\,720 \text{ timmar} = 223,25 \text{ kronor per timme}$.

Den stödberättigande lönekostnaden för oktober blir därför $47 \text{ timmar} \times 223,25 \text{ kronor} = 10\,492,75 \text{ kronor}$.

Carola bifogar den tidsredovisning som ligger till grund för kostnaden. Om timkostnaden ändras bifogar hon även sin lönespecifikation för att styrka den nya lönen.

Timanställd personal

Om projektet har timanställd personal ska ni beräkna den stödberättigande lönekostnaden så här:

- Timlön + semesterersättning enligt anställningsavtal eller lönespecifikation $\times$ antal arbetade timmar i projektet. Alla timanställda ska tidsredovisa sin arbetstid dag för dag, och tidsredovisningen ska täcka 100 procent av den anställdas

arbetstid.

Exempel

David var timanställd i projektet 31 timmar under oktober. Hans timlön var 180 kronor inklusive semesterersättning.

Den stödberättigande lönekostnaden för David i oktober blir 31 timmar x 180 kronor per timme = 5 580 kronor.

David bifogar sin lönespecifikation och tidsredovisning för att styrka kostnaden.

Extern sakkunskap och externa tjänster

Köp av tjänster för extern sakkunskap och externa tjänster som behövs för att genomföra projektet är stödberättigande.

Tjänster som innefattas i schablonen för indirekta kostnader är inte stödberättigande.

Läs mer om [indirekta kostnader](#)

Resor och logi

Följande kostnader för resor och logi är stödberättigande:

- resor som exempelvis biljetter, rese- och bilförsäkring, bränsle, milersättning och vägtullar
- måltider, om de inte täcks av traktamente
- logi
- visum
- dagtraktamenten.

Investeringar, materiel och externa lokaler

Kostnader för investeringar och materiel är stödberättigande om investeringarna eller materielen köps, hyrs eller leasas av projektet. Investeringar som belastar projektet ska vara budgeterade och godkända i ert beslut om stöd.

Till investeringar räknas kostnader för inköp av utrustning som är avsedd för stadigvarande bruk. Att uppföra eller köpa en byggnad är också en form av investering. En investering bör ha en beräknad ekonomisk livslängd på minst 3 år.

Till kostnader för materiel räknas inköp av utrustning av karaktären förbrukningsmateriel, till exempel laboratoriekemikalier som behövs för projektaktiviter.

Om utrustningen som ni leasar eller köper in kommer att ha ett värde när projektet avslutas kan Tillväxtverket besluta att kostnaden bara är stödberättigande till en viss del.

Om ni säljer utrustningen i samband med att projektet avslutas ska ni räkna av inkomsten från projektets stöd. Om ni säljer eller för över utrustningen till en annan verksamhet under projektperioden måste ni redovisa det som en intäkt i projektet. Investeringar och materiel som innefattas i schablonen för indirekta kostnader är inte stödberättigande. Det gäller till exempel kontorsutrustning för projektpersonal.

Läs mer under [Schablonkostnader](#).

Externa lokaler

Hyra för externa lokaler kan vara stödberättigande. Med externa lokaler menas lokaler som inte är projektpersonalens kontorslokaler eller egna seminarie-, konferens- eller möteslokaler. Exempel på externa lokaler är lokaler för laboratorie-, inkubator- eller testbäddsverksamhet.

De kostnader för externa lokaler ni kan få stöd för är hyra för den andelen av lokalytan och den tid ni använder lokalerna enbart för att genomföra aktiviteter i projektet. Ni ska kunna visa antingen en separat faktura för de externa lokalerna eller en tydlig beräkningsmodell som visar hur stor andel av hyran som har direkt med era projektaktiviteter att göra.

Kostnader för projektpersonalens kontor omfattas alltid av schablonen för indirekta kostnader. Ni ska därför inte redovisa kostnader för kontorslokaler för projektpersonalen som en direkt kostnad, även om separat faktura finns. Det gäller oavsett vem som äger lokalerna och var de ligger.

Om ni som stödmottagare har lokaler, som inte är kontorslokaler, inom er organisation som behövs i projektverksamheten, till exempel en laboratorielokal kan den faktiska kostnaden för användandet av lokalen vara stödberättigande. Det spelar ingen roll vilken hyra ni som stödmottagare eventuellt brukar ta av andra som hyr lokalen, endast den faktiskt visade kostnaden kan vara stödberättigande i projektet.

Exempel

I ett projekt arbetar en projektledare, en projektekonom och fem forskare. Alla sju har kontor där de utför en del av projektarbetet. Kontorslokalerna innefattas i schablonen för indirekta kostnader, och får därför inte redovisas under något annat kostnadsslag än schablonkostnader.

De fem forskarna använder dessutom ett laboratorium för att undersöka om en tidigare oprövad teknik kan användas för att minska koldioxidutsläppen i regionen.

Stödmottagaren kan visa att hyran för hela laboratoriet under november månad är 40 000 kronor.

De fem forskarna använder 50 procent av laboratorieytan för projektetaktiviteter i genomsnitt 50 procent av tiden under november.

Den stödberättigande kostnaden för externa lokaler i november blir då $(40\,000 \text{ kronor} \times 0,5) \times 0,5 = 10\,000 \text{ kronor}$.

Investeringar i portföljbolag

Kostnadsslaget ska innehålla de investeringar som sker i portföljbolag. Kostnadsslaget förekommer endast inom projekttypen Finansieringsinstrument och ska enbart användas där.

Schablonkostnader

Projektets lönebikostnader och indirekta kostnader ska beräknas med ett schablonpåslag.

Lönebikostnader

Projektets lönebikostnader ska beräknas med ett lönekostnadspåslag. Lönekostnadspåslaget är ett schablonpåslag på 42,68 procent av periodens lönekostnader i kostnadsslaget personal. Påslaget motsvarar ett genomsnitt av lagstadgade arbetsgivaravgifter, kollektivavtalade pensioner samt avtalsförsäkringar för hela arbetsmarknaden.

Ni ska använda schablonen för all personal i projektet, oavsett vilka faktiska lönebikostnader ni har för personalen.

Ni behöver inte bokföra lönebikostnaderna på projektet. Eftersom de stödberättigande lönebikostnaderna beräknas med schablonen behöver ni inte heller skicka in kopior på betalda pensionspremier och liknande.

Eventuella skattepliktiga traktamenten och reseersättning som redovisas i kostnadsslaget resor och logi utgör inte underlag för lönebikostnader.

Exempel

Om den stödberättigande lönekostnaden för Anna var 35 600 kronor i oktober, blir de stödberättigande lönebikostnaderna för Anna $35\,600 \text{ kronor} \times 0,4268 = 15\,194 \text{ kronor}$.

Indirekta kostnader

Om ert projekt har stödberättigande personalkostnader ska ni beräkna projektets stödberättigande indirekta kostnader enligt särskilda schabloner som Tillväxtverket tagit fram.

Syftet med schablonerna är att förenkla kostnadsredovisningen för er som stödmottagare. Ni slipper att registrera fakturor och kvitton för vissa kostnader i er ansökan om utbetalning, något som tidigare visat sig varit svårt att redovisa på rätt sätt. Det gäller bland annat kostnader för resurser som används både i projektet och i organisationens ordinarie verksamhet.

Grundprincipen är att schablonerna för indirekta kostnader innefattar alla typer av kostnader som räknas upp i listan nedan. Vid enstaka tillfällen under projekttiden kan Tillväxtverket medge att ni redovisar kostnader enligt listan som direkta kostnader, förutsatt att följande tre villkor är uppfyllda:

1. Kostnaden avser en eller flera klart avgränsade projektaktiviteter som förekommer högst två gånger per år i genomsnitt under projektperioden.
2. Kostnaden för varje aktivitet ska uppgå till minst några tusental kronor och vara tydligt specificerad på en eller flera fakturor som avser projektet och inget annat.
3. Aktiviteten ska vara godkänd i förväg av Tillväxtverket. Antingen genom att det framgår av aktivitetsplanen i beslutet om stöd att denna typ av aktivitet är en naturlig del av projektets verksamhet. Eller att ni tillfrågar Tillväxtverket innan respektive aktivitet genomförs, och inväntar Tillväxtverkets godkännande.

I schablonen ingår kostnader för:

- kontorslokaler för projektpersonal, till exempel kostnader för hyra, el, gas, värme, vatten, säkerhet, underhåll, städning och reparationer av projektpersonalens kontor. Med kontorslokaler menas även egna lokaler som används för seminarier, konferenser och möten inom projektet.

- inköp, avskrivning, hyra, leasing, reparation och underhåll av kontorsutrustning för projektpersonal, till exempel möbler och datorer inklusive programvaror
- försäkringsavgifter och skatter för kontorslokaler och för kontorsutrustning
- IT-system
- utbildning och annan kompetensutveckling
- sjuk- och hälsovård för projektpersonal
- frisk- och personalvård för projektpersonal
- frukt, fika, fikabröd, lunch och annan förtäring för projektpersonal
- personalfester, personalutflykter och andra trivselaktiviteter för projektpersonal
- projektpersonalens deltagande i informationsmöten, planeringskonferenser, kick-off, grupputveckling och liknande aktiviteter
- övriga indirekta kostnader i organisationen, till exempel ledning, kundservice, personalenhet, ekonomi, administration, IT-support, information, marknadsföring och juridik
- kontorsmaterial
- kontorsservice
- kopiering
- reception
- registratur och arkivering
- rekryteringskostnader, till exempel annonsering av tjänst
- bankavgifter för konton och kort
- kommunikation, till exempel telefon, fax, internet, porto, visitkort
- böcker och tidningar
- parkeringskostnader
- medlemsavgifter

Tillväxtverkets definitioner i detta sammanhang

Projektpersonal avser personal som är anställd hos stödmottagaren, eller hos samverkansparter i ett samverkansprojekt, och där de stödberättigande personalkostnaderna utgör underlag för schablonpåslag för indirekta kostnader.

Egna lokaler avser lokaler som ingår i stödmottagarens (eller samverkansparternas i ett samverkansprojekt) ordinarie lokalbestånd och nyttjas av projektets personal, samverkansparternas personal samt eventuellt inhyrda konsulter.

Direkt kostnad är en kostnad för något annat än det som nämns i listan ovan, förutsatt att den har en direkt koppling till projektgenomförandet och kan verifieras med bokförings- och fakturaunderlag. En direkt kostnad ska gå att utläsa av en faktura direkt ställd till projektet. Den får inte utgöra en schablonandel av en större faktura. För att vara stödberättigande ska en direkt kostnad gå att redovisa i något av kostnadsslagen

1. Personal
2. Extern sakkunskap och externa tjänster
3. Resor och logi, eller
4. Investeringar, materiel och externa lokaler

Det finns två olika schablonsatser för de indirekta kostnaderna, beroende på vilken typ av stödmottagare ni är:

- 20 procent för universitet och högskolor
- 15 procent för övriga stödmottagare.

Schablonerna beräknas som ett påslag på de stödberättigande personalkostnaderna inklusive lönebikostnader.

Exempel

a) Ett universitet har oktober–december haft stödberättigande lönekostnader på 1 000 000 kronor i ett projekt.

De stödberättigande personalkostnaderna inklusive lönebikostnader enligt Tillväxtverkets schablon blir då 1 000 000 kronor + (1 000 000 $\times$ 0,4268) = 1 426 800 kronor.

De stödberättigande indirekta kostnaderna för kvartal 4 blir 1 426 800 kronor $\times$ 0,2 = 285 360 kronor.

b) En ekonomisk förening har april–juni haft stödberättigande lönekostnader på 150 000 kronor i ett projekt.

De stödberättigande personalkostnaderna inklusive lönebikostnader enligt Tillväxtverkets schablon blir då 150 000 kronor + (150 000 $\times$ 0,4268) = 214 020 kronor.

De stödberättigande indirekta kostnaderna för kvartal 2 blir 214 020 kronor $\times$ 0,15 = 32 103 kronor.

Enhetskostnader

Har ert projekt kostnader för personal som arbetar med socialfondsinsatser ska de beräknas utifrån de regler som Svenska ESF-rådet har fastställt i socialfondsprogrammet. I socialfondsprogrammet beräknas personalkostnaderna utifrån en enhetskostnad per timme. Om ert projekt har

personalkostnader för socialfondsinsatser ska ni använda dessa enhetskostnader även i regionalfondsprogrammet.

Kostnaderna ska redovisas i kostnadsslaget Enhetskostnader, och inte Personal.

Läs socialfondens [dokument om att budgetera i socialfonden 2014-2020](#).

Projektintäkter

Om ert projekt ger upphov till intäkter under projektets gång ska ni redovisa intäkterna löpande.

Med projektintäkter avses till exempel intäkter från

- biljetter
- försäljning
- deltagaravgifter
- uthyrning
- tjänster som projektet tillhandahåller.

Om en intäkt har ett direkt samband med projektverksamheten ska ni reducera de stödberättigande kostnaderna med motsvarande summa.

När ni redovisar projektets intäkter på kostnadsslaget Projektintäkter kommer de totala kostnaderna att reduceras med summan för det kostnadsstället. Om intäkten bara har ett visst samband med verksamheten ska ni beräkna intäkten med hjälp av en lämplig fördelningsmodell.

Om ert projekt genererar nettoinkomster efter projektavslut gäller särskilda regler.

Läs mer om [nettoinkomster](#).

Offentliga bidrag i annat än pengar

Offentliga bidrag i annat än pengar räknas bara som stödberättigande kostnader om bidraget består i tillhandahållande av

- varor
- tjänster, till exempel arbetstid
- mark och fastigheter
- bygg- och anläggningsarbeten.

Offentliga bidrag i annat än pengar är en kostnad i projektet, men betalas inte av er som stödmottagare. Kostnaden finns i

stället redovisad hos någon offentlig organisation, som räknas som medfinansierare i projektet. Ett exempel kan vara en kommun som bidrar till projektet genom att tillhandahålla lokaler för projektets verksamhet.

Kostnaden tas upp i projektets kostnadsbudget under Offentliga bidrag i annat än pengar, och redovisas samtidigt på motsvarande ställe i finansieringsbudgeten.

Värdet på bidrag i annat än pengar får inte vara högre än det som i allmänhet accepteras på marknaden, det vill säga marknadsvärdet.

Värdet för arbetad tid för personal från en medfinansierare som arbetar i projektet är bestämt till 330 kr per arbetstimme.

När ni ansöker om utbetalning ska ni verifiera medfinansieringen med underlag från den aktör som har betalat och bokfört kostnaden. I de fall kostnaden består av arbetad tid, ska ni verifiera den arbetade tiden med tidsredovisning.

[Mall för tidsredovisning](#)

[Mall för sammanställning av bidrag i annat än pengar](#)

Krav på tidsredovisning

Personal från en medfinansierare som bidrar med arbetstid i projektet är skyldig att tidsredovisa dag för dag. Tidsredovisningen ska täcka 100 procent av den anställdes arbetstid. Det innebär att ni även ska redovisa den tid som ni arbetat i den ordinarie verksamheten, eller i annat EU- projekt.

Observera att all semester, sjukdom och annan frånvaro ska redovisas på ordinarie verksamhet.

Om medfinansieraren har ett eget tidsredovisningssystem som visar motsvarande uppgifter som i tidsredovisningsmallen får ni använda ett utdrag ur det systemet. Personen som utfört tiden i projektet ska intyga utdraget.

Värdet för offentlig medfinansiering i form av arbetad tid

Om ert projekt har offentlig medfinansiering i form av arbetad tid för personal från en medfinansierare som arbetar i projektet ska ni använda en standardkostnad på 330 kronor per arbetstimme.

Lönebikostnadspåslag och semesterersättning ingår i beloppet. Beloppet är samma för all personal, oavsett vilken faktisk timlön personalen har. 330 kr per arbetstimme motsvarar den genomsnittliga lönenivån på den offentliga marknaden. Den offentliga medfinansieraren behöver inte projektbokföra de faktiska kostnaderna.

Ni måste tidsredovisa den arbetade tiden.

Exempel

Personalen hos en offentlig aktör som medfinansierar projektet via arbete har juli–september arbetat 138 timmar i projektet. Den stödberättigande offentliga medfinansieringen i annat än pengar för kvartal 3 blir då $138 \text{ timmar} \times 330 \text{ kronor per timme} = 45\,540 \text{ kronor}$.

Om något offentligt bidrag i annat än pengar skulle falla bort, fastän det finns med i de uträkningar som står i er budget och i ert beslut, leder det till att också EU-medlen reduceras.

Privata bidrag i annat än pengar

Privata bidrag i annat än pengar räknas bara som stödberättigande kostnader om bidraget består i tillhandahållande av

- varor
- tjänster (till exempel arbetstid)
- mark och fastigheter
- bygg- och anläggningsarbeten.

Privata bidrag i annat än pengar är en kostnad i projektet, men betalas inte av er som stödmottagare. Kostnaden finns redovisad hos någon privat organisation, som räknas som medfinansiär i projektet. Ett exempel kan vara ett privat företag som bidrar till projektet genom att tillhandahålla lokaler för projektets verksamhet.

Kostnaden tas upp i projektets kostnadsbudget under Privata bidrag i annat än pengar, och redovisas samtidigt på motsvarande ställe i finansieringsbudgeten.

Värdet på bidrag i annat än pengar får inte vara högre än det som i allmänhet accepteras på marknaden, det vill säga marknadsvärdet.

Värdet för arbetad tid för personal från en medfinansiär som arbetar i projektet är bestämt till 330 kronor per arbetstimme. När ni ansöker om utbetalning ska ni verifiera medfinansieringen med underlag från den aktör som har betalat och bokfört kostnaden. I de fall kostnaden består av arbetad tid, ska ni verifiera den arbetade tiden med tidsredovisning.

[Mall för tidredovisning](#)

[Mall för sammanställning av bidrag i annat än pengar](#)

Krav på tidsredovisning

Personal från en medfinansiär som bidrar med arbetstid i

projektet är skyldig att tidredovisa dag för dag. Tidsredovisningen ska täcka 100 procent av den anställdes arbetstid. Det innebär att ni även ska redovisa den tid som ni arbetat i den ordinarie verksamheten, eller i annat EU-projekt.

Observera att all semester, sjukdom och annan frånvaro ska redovisas på ordinarie verksamhet.

[Mall för tidredovisning](#)

Om medfinansiären har ett eget tidredovisningssystem som visar motsvarande uppgifter som i tidredovisningsmallen får ni använda ett utdrag ur det systemet. Personen som utfört tiden i projektet ska intyga utdraget.

Värdet för privat medfinansiering i form av arbetad tid

Om ert projekt har privat medfinansiering i form av arbetad tid för personal från en medfinansiär som arbetar i projektet ska ni använda en standardkostnad på 330 kronor per arbetstimme.

Lönebikostnadspåslag och semesterersättning ingår i beloppet. Beloppet är samma för all personal, oavsett vilken faktisk timlön personalen har.

330 kr per arbetstimme motsvarar den genomsnittliga lönenivån på den privata marknaden. Den privata medfinansiären behöver inte projektbokföra de faktiska personalkostnaderna.

Ni måste tidsredovisa den arbetade tiden.

Exempel

Personalen hos ett privat företag som medfinansierar projektet via arbete har juli–september arbetat 138 timmar i projektet.

Den stödberättigande privata medfinansieringen i annat än pengar för kvartal 3 blir då $138 \text{ timmar} \times 330 \text{ kronor per timme} = 45\,540 \text{ kronor}$.

Om något privat bidrag i annat än pengar skulle falla bort, fastän det finns med i de uträkningar som står i er budget och i ert beslut, leder det till att också EU-medlen reduceras.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Offentlig upphandling och andra köp

Om ert projekt kommer att göra offentliga upphandlingar eller andra köp ska ni anpassa er projektorganisation och projektplan efter det.

Arrangera projektet så att ni har både den kompetens och den tid som behövs för att genomföra upphandlingarna och köpen på ett korrekt sätt.

Från årsskiftet 2016/17 gäller tre nya upphandlingslagar;

- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU
  - lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, LUF
- Dessa två lagar ersätter den numera upphävda lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

Dessutom har en helt ny upphandlingslag börjat gälla:

- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, LUK

När ni upphandlar ska ni också ta hänsyn till de upphandlingar ni gör i er löpande verksamhet utanför projektet, till exempel när ni beräknar direktupphandlingsbeloppet.

Bemanna projektet med upphandlingskompetens

Ert projekt ska ha tillgång till goda kunskaper om LOU och LUF samt LUK. Om ni som stödmottagare inte omfattas av dessa lagar ska någon eller några i projektet ha goda kunskaper om det särskilda inköpsförfarandet som baseras på principerna i LOU. Det här innebär det särskilda inköpsförfarande baserat på principer i LOU (se nedan).

Ta fram en upphandlingsplan

När ni ansöker om stöd ska ni som stödsökande lämna in en upphandlingsplan, som tydligt visar vilka upphandlingar ni planerar att göra och vilka upphandlingsformer ni ska använda enligt LOU, LUF eller LUK.

[Mall för preliminär upphandlingsplan](#)

Om ni bara ska göra köp enligt det särskilda inköpsförfarande som bygger på principerna i LOU behöver ni inte lämna in någon plan.

Inköpsförfarande baserat på principerna i LOU

För stödmottagare som inte omfattas av LOU, LUF eller LUK gäller särskilda regler. Det särskilda inköpsförfarandet är baserat på principerna i LOU.

Inköpsförfarandet reglerar köp under och över beloppet för direktupphandling som framgår av 19 kap. 7 §. Ett köp får inte delas upp i flera mindre köp i syfte att kringgå reglerna.

Under direktupphandlingsgränsen:

För köp under beloppet för direktupphandlingsgränsen krävs ingen konkurrensutsättning. Vid köp som överstiger 100 000 kronor ska ni som stödmottagare skriftligen dokumentera vad parterna kommit överens om. Dokumentationen, som kan vara i form av mejl, ska innehålla parternas namn, pris, beskrivning av varan/tjänsten och tid för leverans. Saknas dokumentation så kan det finnas grund för att underkänna kostnaden.

Över direktupphandlingsgränsen:

Köp över beloppet för direktupphandling ska konkurrensutsättas. Stödmottagaren ska ställa en skriftlig förfrågan till minst två potentiella leverantörer och samma underlag ska skickas till samtliga leverantörer. Förfrågan och svar från potentiella leverantörer ska vara skriftliga. Ni som stödmottagare ska skriftligen dokumentera vad parterna kommit överens om. Dokumentationen, som kan vara i form av mejl, ska innehålla parternas namn, pris, beskrivning av varan/tjänsten och tid för leverans. Saknas dokumentation kring detta så finns det grund för att underkänna kostnaden.

Ni som stödmottagare ska, enligt förordning (2014:1383) om förvaltning av EU:s strukturfonder, följa de principer som framgår av 4 kap. 1 § LOU vid köp, hyra och leasing. Hyra omfattar inte hyra av fastighet utan avser hyra av tjänster, maskiner och dylikt.

De principer som anges i 4 kap. 1 § LOU är principerna om icke-

diskriminering, likabehandling, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet.

Beskrivning av principerna

Icke-diskriminering innebär att det är förbjudet att direkt eller indirekt diskriminera en leverantör på grund av omständigheter som exempelvis nationalitet.

Den upphandlande myndigheten får därmed inte ställa krav som enbart svenska företag kan känna till eller utföra.

Likabehandling innebär att alla leverantörer ska ges samma förutsättningar. Alla leverantörer ska till exempel få tillgång till samma information samtidigt så att ingen leverantör gynnas framför någon annan.

Det kan strida mot likabehandlingsprincipen om det för en viss vara eller tjänst ställs krav på tillverkare, varumärke eller patent. Exempel på när en situation kan strida mot principen för likabehandling är när en tidigare anställd eller företrädare för köparen går över till en av leverantörerna, eller om en anställd eller företrädare för köparen har en anhörig som företräder en av leverantörerna eller sitter i leverantörens styrelse. Samma gäller om en anställd eller företrädare för en av leverantörerna sitter i köparens styrelse.

Även nära vänskap eller tidigare köp mellan köpare och säljare kan ligga till grund för att en situation kan anses strida mot likabehandlingsprincipen.

Exempel på rättsfall som berör frågan om konsultjäv:

- [Kammarrätten i Göteborg dom 1999-08-27, mål nr 2365-1999](#)
- [Kammarrätten i Jönköping 828-10](#)
- [Kammarrätten i Stockholm 6986-09](#)

Öppenhet (även kallad transparensprincipen) innebär att köparen är skyldig att skapa öppenhet och förutsebarhet om köpet och lämna information om hur köpet ska gå till rent praktiskt. Det innebär bland annat att förfrågan ska vara tydlig och innehålla samtliga krav som ställs.

Proportionalitet innebär att kraven på leverantören och på varan eller tjänsten ska ha ett naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som ska köpas. De krav som ställs ska vara både lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet med köpet.

Ömsesidigt erkännande innebär att intyg och certifikat, som

utfärdats av en myndighet i en EU-medlemsstat, ska vara giltiga också i övriga EU-/EES-länder. Detta kopplas till den grundläggande EU-rättsliga principen om fri rörlighet för varor och tjänster samt principen om etableringsfrihet.

Direktupphandling

Vid direktupphandling görs ett undantag från lagens krav på annonsering och öppen konkurrens. Detta förfarande är i princip utan formkrav som används för enstaka upphandlingar till mindre belopp. Det finns dokumentationsplikt på upphandlingar över 100 000 kronor.

Belopp för direktupphandling

Från januari 2016 är beloppet för direktupphandling 534 890 kronor för LOU, 993 368 kronor för LUF, 2 387 903 kronor för LUK.

Köp under beloppet för direktupphandling

- För köp under beloppet för direktupphandling krävs ingen konkurrensutsättning.
- Vid köp som överstiger 100 000 kronor ska stödmottagare skriftligen dokumentera vad parterna kommit överens om. Dokumentationen, som ska vara i form av mail, ska innehålla parternas namn, pris, beskrivning av varan/tjänsten och tid för leverans.

Tänk på att det inte enbart det aktuella köpet som räknas, utan även andra köp av samma slag som genomförts under räkenskapsåret, 19 kap. 8 § LOU. Observera att räkenskapsåret för projekten beräknas för den tid som projektet fortlöper, det vill säga för projektperioden. Läs mer om [köp av samma slag](#) (Vägledningen är inte uppdaterad utifrån nya LOU men sakfrågan är densamma.)

Exempel på direktupphandlingar av samma slag:

- [Kammarrätten i Jönköping 2510-13](#)
- [Kammarrätten i Stockholm 6531-15](#)
- [Förvaltningsrätten i Stockholm 16471-15](#)

Köp över beloppet för direktupphandling

- Köp över beloppet för direktupphandling ska konkurrensutsättas. Ni som stödmottagare ska ställa en skriftlig förfrågan till minst två potentiella leverantörer. Samma underlag ska skickas till samtliga

leverantörer.

- Förfrågan och svar från potentiella leverantörer ska vara skriftliga.
- Ni som stödmottagare ska skriftligen dokumentera vad parterna kommit överens om. Dokumentation, som kan vara i form av mail, ska innehålla parternas namn, pris, beskrivning av varan/tjänsten och tid för leverans.

Konkurrens

Ett köp blir nästan alltid bättre om fler än en leverantör får möjlighet att lämna anbud. Att genomföra en konkurrensutsättning kan vara enkelt.

Konkurrensutsättning kan till exempel ske genom:

- ett antal telefonsamtal, här ska konkurrensutsättning redovisas skriftligt till exempel genom en tjänsteanteckning
- via mejl
- via upphandlingsverktyg
- via en annons på organisationens webbplats
- via en offentlig annonsdatabas

Stödmottagarens ansvar

Det är ni som stödmottagare som ansvarar för att era upphandlingar och köp följer LOU, LUF, LUK eller det särskilda inköpsförfarande som bygger på principerna i LOU.

Tillväxtverket ger inte råd i hur ni ska genomföra enskilda upphandlingar och köp. Därför är det viktigt att ni arrangerar projektet så att ni har den kompetens som behövs för att genomföra de upphandlingar och köp som ingår i projektet.

Koppling mellan stödmottagare och leverantör

Upphandlingar och köp där det finns en koppling mellan stödmottagare och leverantör (intressekonflikt) riskerar att stå i strid med LOU, LUF, LUK och det särskilda inköpsförfarande som bygger på principerna i LOU.

Exempel på sådana kopplingar är när

- en leverantör varit anställd hos stödmottagaren
- en leverantör sitter i stödmottagarens styrelse eller projektets styrgrupp
- en anställd hos stödmottagaren sitter i leverantörens styrelse

- en anställd hos stödmottagaren har en anhörig som företräder leverantören.
- Ytterligare kopplingar som kan strida mot regelverket är när
- stödmottagaren köpt eller upphandlat av leverantören tidigare
- stödmottagaren och leverantören är nära vänner
- köpet eller upphandlingen är anpassat för leverantören.

Lagen om upphandling av koncessioner, LUK

Lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, LUK, är för tilldelning av bygg- och tjänstekoncessioner som gäller från 1 januari 2017. Den har ungefär samma struktur som LOU och LUF men allmänt sett är reglerna i LUK mindre detaljerade.

Läs mer om [LUK](#)

Avropa befintliga ramavtal

Om ni har ramavtal som ni har upphandlat för er löpande verksamhet kan ni välja att avropa på dem och använda tjänsterna i projektet, om de täcker projektets behov.

Det gäller också ramavtal som Statens inköpscentral har upphandlat, förutsatt att ni har rätt att använda de avtalen. Det finns alltså inga krav på att projektet ska genomföra de planerade upphandlingarna eller köpen.

Ni får bara avropa de tjänster eller varor som ramavtalet omfattar. Det betyder att ni inte får sträcka ut eller ändra ett ramavtal för att det ska passa projektet.

Upphandling i samverkansprojekt

Om ert projekt är ett samverkansprojekt ska stödmottagaren tydliggöra vilken eller vilka parter som ska genomföra era upphandlingar eller köp.

Stödmottagaren ska också se till att samverkansparten har en ändamålsenlig organisation och den kompetens som krävs för att genomföra de planerade upphandlingarna eller köpen.

Läs mer på sidan [Samverkansprojekt](#).

Vid upphandling och köp i samverkansprojekt beräknas

direktupphandlingsbeloppet samman för samtliga parter i projektet. Samverkansparterna får alltså inte var för sig köpa eller handla varor av samma slag för direktupphandlingsbeloppet utan samtliga upphandlingar och köp i projektet ska läggas samman.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Informationsansvar och kommunikation

Det är viktigt att kunskapen sprids om de satsningar som EU finansierar via Europeiska regionala utvecklingsfonden. Med stödet följer därför en skyldighet att kommunicera om projektet, men också en möjlighet att informera om att ert projekt är så bra att det har fått EU:s stöd.

Här visar vi vilka aktiviteter för att informera/kommunicera om projektet som stödmottagaren ska genomföra.

Vi ger också tips om andra åtgärder som inte är obligatoriska, men som hjälper er att sprida kunskap om ert projekt på sidan [Kommunikationsplan](#).

Det ni ska göra

Stödmottagaren är skyldig att informera allmänheten om stödet från Europeiska regionala utvecklingsfonden genom:

1. Att i allt material som framställs för att informera om och/eller marknadsföra projektets verksamhet använda logotypen för Europeiska regionala utvecklingsfonden. Logotypen består av EU:s flagga, texten Europeiska unionen, och texten Europeiska regionala utvecklingsfonden.– Om andra logotyper finns med i materialet ska logotypen för Europeiska regionala utvecklingsfonden vara minst lika stor, i höjd eller bredd, som den största av de övriga logotyperna.– Även i filmer, radioreklam och dylikt ska Europeiska regionala utvecklingsfonden nämnas eller synas.
2. Att på webbplatsen, om en sådan finns, ge en kort beskrivning av verksamheten, inklusive syfte och resultat, och framhäva unionens ekonomiska stöd.– På webbplatsen ska logotypen för Europeiska regionala utvecklingsfonden vara väl synlig utan att besökaren behöver skrolla.
3. Att sätta upp minst en affisch med information om projektet på en plats som är synlig för allmänheten, exempelvis i entrén till en byggnad. Affischen måste vara i minst A3-format, och av den ska framgå att projektet har fått stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. (Detta gäller inte projekt som omfattas av

punkterna 4 och 5 nedan.)

4. Att under projekttiden sätta upp en stor, synlig skylt om projektet har ett sammanlagt offentligt stöd (nationellt och från EU) på mer än 500 000 euro och om det finansierar infrastruktur eller byggverksamhet.
5. Att efter projekttiden sätta upp en stor, permanent plakett eller skylt om projektet har ett sammanlagt offentligt stöd (nationellt och från EU) på mer än 500 000 euro och om det finansierar infrastruktur eller byggverksamhet eller inköp av ett fysiskt föremål.

Arbetet med att informera om EU-stödet underlättas om ni också gör en plan för er kommunikation. Läs mer om [Kommunikationsplan](#).

Mer om hur skyltar och plaketter ska vara utformade finns att läsa om i avsnittet [Informationsansvar](#).

Läs mer om stödmottagarens skyldigheter vad gäller information/kommunikation i artikel 115 och bilaga XII i [förordning \(EU\) nr 1303/2013](#).

[och artikel 3, 4, 5 och bilaga II i förordning \(EU\) nr 821/2014.](#)

Informera projektets deltagare

Det är viktigt att ni som stödmottagare ser till att alla som deltar i projektet känner till Europeiska regionala utvecklingsfondens roll för ert projekt.

Lärande och spridning av resultat från uppföljning och utvärdering

Som en del av arbetet med uppföljning och utvärdering ska projektet beskriva hur resultatet från utvärderingsinsatser kommer att användas som underlag för reflektion, kunskapsspridning och lärande såväl inom projektet som i extern kommunikation med finansiärer och intressenter.

Mer om uppföljning och utvärdering finns att läsa på sidan [Uppföljning, utvärdering och lärande](#).

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Kommunikationsplan

De flesta stödmottagare vill informera/kommunicera mer om sina projekt än det man är skyldig att göra. Som underlag för kommunikationsaktiviteterna kan det vara bra att göra en kommunikationsplan.

Den kan exempelvis innehålla följande delar:

Nuläge

- Hur ser kommunikationen ut idag?
- Vad påverkar att kommunikationen ser ut som den gör?
- Kan kommunikationen utnyttjas bättre?

Mål

Vad vill ni att målgrupperna ska:

- kunna (kunskap)
- tycka (attityd)
- göra (beteende)

Målgrupper

- Vilka är projektets interna och externa målgrupper?
- Vilka målgrupper finns på lokal, regional, nationell och europeisk/internationell nivå?
- Vilka målgrupper är viktigast att nå?

Budskap

- Vilket budskap har ni?
- Finns det huvudbudskap och sekundärbudskap?
- Har ni olika budskap till olika målgrupper?

Kanaler och aktiviteter

- Vilka kanaler vill ni använda?
- Vilka kanaler är effektiva?
Exempel på kanaler och aktiviteter:
- Egna: Exempelvis brev, telefonsamtal, webb, sociala medier, nyhetsbrev
- Köpta: Exempelvis annonser, filmer, trycksaker
- Ej köpta: Exempelvis massmedia, samarbetspartners som regionalt tillväxtansvariga, strukturfondspartnerskap samt andra regionala aktörer

- Egna och andras arenor: Möten, workshoppar, seminarier, konferenser, m.m.

Särskilda projekttyper och aktiviteter

Några typer av projekt och aktiviteter omfattas av särskilda regler, eller måste organiseras på ett speciellt sätt.

Läs om respektive projekttyp och aktivitet under flikarna nedanför.

Förstudier

Om det finns några tveksamheter gällande er projekttid kan det vara bra att genomföra en förstudie innan ni startar projektet. En förstudie är ett mindre, förberedande projekt där ni kan undersöka om och hur ni skulle kunna genomföra ett projekt i det regionala strukturfondsprogrammet. Resultatet av förstudien kan bli att ni väljer att gå vidare och ansöka om ett genomförandeprojekt. Förstudien kan också resultera i att projektet inte kan eller bör genomföras inom strukturfondsprogrammet.

Följande särskilda regler gäller för förstudier:

- En förstudie får inte pågå i mer än 9 månader inklusive avslutsarbete.
- Ni kan få maximalt 400 000 kronor från Europeiska regionala utvecklingsfonden för projektet. Ni behöver även nationell medfinansiering på en nivå som motsvarar medfinansieringsgraden i det insatsområde ni söker från.
- Det problem som det framtida projektet ska lösa ska falla in under det program ni söker stöd ur.
- De horisontella kriterierna ska integreras i förstudien för att säkerställa att ett eventuellt genomförandeprojekt kan uppfylla de fastställda kraven för hur horisontella kriterier ska användas som verktyg i projektgenomförandet.
- Ni får söka stöd för alla kostnadsslag, men ni ska vara restriktiva med inköp av utrustning och material. Förstudier ska inte användas för att göra bestående inköp.
- Om det framtida projektet är ett samverkansprojekt ska ni utarbeta ett samverkansavtal under förstudien.
- Ni ska lämna slutrapport och betala alla kostnader innan projekttiden är slut.

Samverkansprojekt

Ett samverkansprojekt genomförs av flera parter gemensamt och ska skapa förutsättningar för nya nätverk och samarbeten. En av parterna, stödmottagaren, har huvudansvaret för att genomföra projektet.

En grundförutsättning för att vara part i samverkansprojekt är att varje enskild part ska klara av de krav som ställs för att vara stödmottagare. Samverkansprojekt som projektform, ska bara användas om det bidrar till ett mervärde som inte kan nås genom flera separata projekt och att det finns ett ömsesidigt beroende mellan delprojekten. Det bör inte vara fler än fem samverkande parter eftersom komplexiteten ökar med fler inblandade parter. Kontakta Tillväxtverket om ni tror ert *projekt* skulle passa som *samverkansprojekt* för att diskutera möjligheter och förutsättningar inför en eventuell ansökan.

Verksamheter som har ett ömsesidigt beroende av varandra kan med fördel drivas som ett samverkansprojekt. Om det inte finns ska verksamheter drivas som enskilda projekt som samarbetar med varandra.

Läs mer om skillnaden mellan samverkan och samarbete på sidan [Roller och ansvar](#).

Regler för samverkansprojekt

- Det är inte tillåtet att organisera ett *samverkansprojekt* för att kringgå regler om offentlig upphandling och *statsstöd*.
- En av samverkansparterna lämnar in ansökan och blir då projektets *stödmottagare*. Stödmottagaren ska hålla ihop hela projektet, såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt och administrativt.
- Alla parter i projektet ska ta del av EU-stödet. Samverkansparterna rekviderar sina kostnader från stödmottagaren som sammanställer ansökan om utbetalning. När stödmottagaren fått stödet ska det fördelas även till

samverkansparterna.

- Den aktör som vill bli samverkanspart måste på egen hand kunna uppfylla de villkor Tillväxtverket ställer på stödmottagare. Läs mer på sidan [Kapacitet att genomföra ett projekt](#) och om vem som kan vara stödmottagare på sidan [Roller och ansvar](#).
- Antalet parter ska styras av projektets syfte och mål. Tillväxtverkets rekommendation är att antalet parter inte bör vara mer än 5.
- Samtliga samverkansparter ska ingå ett *samverkansavtal*. Samverkansavtalet ska ni bifoga tillsammans med *ansökan om stöd*. Avtalet ska vara underskrivet senast vid tidpunkten för *beslut om stöd*. Ladda ner och använd [Tillväxtverkets mall för samverkansavtal](#).
- Stödmottagaren bör äga eventuella investeringar.
- Både stödmottagaren och samverkansparterna ska följa de villkor som finns i beslutet om stöd. Om det till exempel står i beslutet om stöd att stödmottagaren ska tillämpa Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (*LOU*) eller Lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (*LUF*) ska samverkansparterna tillämpa samma krav inom projektet.
- Om upphandlingspart ändras ska detta kommuniceras till Tillväxtverket.

Att tänka på i ett samverkansprojekt

I huvudsak har Tillväxtverkets handläggare kontakt med stödmottagaren som i sin tur har ansvar för att sprida information till samtliga parter i projektet. Det är också stödmottagaren som får beslutet om stöd och efterföljande beslut om utbetalning. Om det blir aktuellt med återkrav av utbetalt stöd ställs återkravet till stödmottagaren. I samverkansavtalet bör parterna därför reglera hur stödet ska fördelas och hur eventuella återkrav ska hanteras.

Den som är *stödmottagare* för ett *samverkansprojekt* behöver skapa tydliga projektrutiner och en bra styrning, ledning och *uppföljning*. Om parterna i ett *samverkansprojekt* lyder under olika regelverk och arbetssätt ställer det högre krav på projektets rutiner, till exempel samverkan mellan offentliga aktörer och privata.

När ni planerar ett samverkansprojekt är det därför viktigt att:

- det finns ett aktivt ägarskap och att projektet har en tydlig styrning med en tydlig operativ ledning
- alla roller och funktioner i projektet är väl definierade
- projektet och dess mål är väl förankrat hos alla samverkansparter
- det finns ett gemensamt arbetssätt
- kommunikationen inom projektet är väl organiserad

De som bör vara med och planera för detta är:

- en projektledare eller projektkoordinator från stödmottagaren
  - någon med mandat att representera stödmottagaren
  - delprojektledare och ekonomer från samtliga samverkansparter.
- Vid upphandlingar bör ni ta in någon med upphandlingskompetens. Stödmottagaren kan med fördel göra gemensamma upphandlingar för hela samverkansprojektet.

Ett konkret tips inför arbetet är att låta stödmottagarens projektledare och ekonom göra en instruktion till samverkansparterna, så att alla parter vet hur de ska administrera delprojekten och hantera ekonomin. Lägg gärna instruktionen som en bilaga till ert samverkansavtal.

Exempel på punkter, i rutin för redovisning inom samverkansprojekt

- Varje *samverkanspart* betalar och bokför sina kostnader/intäkter på en specifik projektkod.
- Stödmottagaren skickar en Excel-mall till samverkansparterna som är uppställd enligt hur kostnader och intäkter ska sorteras vid import till Min ansökan.
- Samverkansparterna sammanställer sin redovisning i Excel-mallen och sparar den som en CSV-fil (kommaavgränsad).
- Varje *samverkanspart* skickar en **rekvisition** (ej faktura) till stödmottagaren tillsammans med de underlag som ligger till grund för redovisningen och CSV-filerna sorterade utifrån de kostnadsslag kostnaderna ska redovisas enligt beslutet. Ett annat alternativ är att samverkansparterna skickar en CSV-fil för varje kostnadsslag.
- Stödmottagaren sammanställer redovisningen och gör en ansökan om utbetalning i Min ansökan.
- Stödmottagaren **inte** ska bokföra samverkansparternas kostnader/intäkter hos sig.
- Egen kontant medfinansiering från *stödmottagare* eller *samverkanspart* behöver inte någon separat verifiering. Denna finansiering styrks genom att kostnaderna har betalats.

- Stödmottagaren skickar in ansökan om utbetalning.
- Tillväxtverket granskar ansökan om utbetalning och efter att den har godkänts betalas EU-stödet ut till stödmottagaren.
- Stödmottagaren bokför sin del av EU-stödet på projektet och resterande stöd fördelas (slussas vidare) till samverkansparterna i enlighet med vad som framgår av samverkansavtalet.

Ramprojekt

Ett ramprojekt är ett projekt som fördelar sitt EU-stöd vidare till de företag och organisationer som utför projektets aktiviteter och insatser.

Ett ramprojekt omfattar alltså aktiviteter i ett andra led. Aktiviteterna kan till exempel bestå av företagsstöd, företagscheckar eller delprojekt inom projektet. Delaktiviteterna väljs ut inom projektet och har start- och slutdatum som rymms inom projektperioden.

Det är bara vissa stödmottagare som kan beviljas ramprojekt. Offentliga stöd som direkt gynnar företag, så kallat statsstöd, är normalt inte tillåtet men det finns ett antal undantag. Ett sådant undantag är om det finns en godkänd stödordning som möjliggör att stödet går direkt till företag.

Om ni vill ansöka om ett ramprojekt krävs att ni som stödmottagare omfattas av och tillämpar en sådan godkänd stödordning. Stödmottagare som driver ramprojekt beviljar sedan i sin tur stöd till enskilda företag enligt villkoren i stödordningen. Förutom de särskilda reglerna om stödordning gäller samma krav på ramprojekt som på övriga projekt.

Definitioner inom ramprojekt

- **Stödmottagare** Är den organisation som ansöker om och blir beviljad stöd för att driva ett ramprojekt
- **Delprojekt** Är det företag/organisation som, i andra led, tar emot stöd
- **Aktivitet** Är den stödberättigade insatsen som utförs i delprojektet

Krav som ställs på ett ramprojekt

Ramprojekt lyder under samma förordningar som övriga projekt som finansieras av EU-medel. Alla ramprojekt har utöver det en egen stödordning med krav som också ska följas.

Bedömningen av om ett ramprojekt ska beviljas stöd görs på samma sätt som för ett vanligt projekt. Mer om [kriterier för urval](#). Även inriktningen ska, precis som för ett vanligt projekt, stämma överens med investeringsprioriteringen inom det program som ramprojektet ansöker om stöd från.

- Det är enbart organisationer, som har rätt att tillämpa en statlig stödordning, som kan vara stödmottagare för ett ramprojekt.
- Verksamheten, i de delprojekt som fått finansiering genom ett ramprojekt, ska stämma överens med det aktuella programmet och med den specifika verksamheten som bedrivs inom ramprojektet och som bekräftas genom beslutet om stöd.
- Ni som sökande ska i samband med ansökan om stöd beskriva den rutin som ni kommer att använda för att göra urvalet av insatser inom ramprojektet.
- Stödmottagaren ansvarar för projektet och samtliga aktiviteter inom projektet.
- Stödmottagaren rapporterar också alla delar inklusive utfall till Tillväxtverket.
- Det är stödmottagaren som ansvarar för att de stödberättigande kostnaderna är i linje med EUs och strukturfondernas gällande förordningar och föreskrifter. Stödmottagaren ansvarar också för att kraven, i den stödordning som tillämpas, följs.
- Stödmottagaren är skyldig att ha en organisation som klarar av att säkerställa att alla aktiviteter inom projektet ligger i linje med beslut om stöd.
- Det är stödmottagaren som ansvarar för att dokumentationen, av samtliga ingående aktiviteter, följer verifikationskedjan och är tillgänglig för att kunna granskas.
- Det är också stödmottagarens ansvar att säkerställa att insatserna hos delprojekten är varaktiga.

Tillväxtverkets beslut om stöd och beslut om utbetalning ställs till stödmottagaren. Det innebär att även eventuella återkrav enbart ställs till stödmottagaren.

Om ni tror att formen ramprojekt skulle passa för ert projekt rekommenderar vi att ni kontaktar något av Tillväxtverkets kontor för mer information och för att diskutera era planer, innan ni gör er ansökan.

Finansieringsinstrument

Delar av medlen inom de operativa programmen ska användas till att upprätta finansieringsinstrument. Finansieringsinstrument kan utformas som marknadskompletterande investeringskapital såsom ägarkapital, kreditgarantier och lån.

I Sverige används instrumentet ägarkapital för att investera i små och medelstora företags tidiga utvecklingsfaser. Denna stödform är revolverande, vilket innebär att medlen kan återanvändas vid en positiv avkastning.

Finansieringsinstrumenten genomförs via särskilda projekt och det finns särskilda krav på aktörernas förmåga att förvalta sådana projekt. Projekt som innehåller finansieringsinstrument skiljer sig från andra projekt genom sitt upplägg samt att de delvis också styrs av särskilda regler.

Läs mer om [finansieringsinstrument](#).

Transnationellt samarbete

Om projekt som har aktiviteter inom [EU:s strategi för Östersjöregionen](#)

Aktiviteter som är stödberättigade

Aktiviteter som bidrar till att genomföra Östersjöstrategin är stödberättigade. Ett kännetecken för insatserna i strategin är att de inte kan genomföras på egen hand utan kräver samarbete mellan två länder runt Östersjön.

Två sätt att få stöd

Det finns två sätt att få stöd för samarbete med andra länder i nationella och regionala strukturfondsprojekt.

1. Transnationell komponent - TNK

Har ni redan ett godkänt och pågående regionalfondsprojekt finns det möjlighet att ansöka om ett tilläggsprojekt, eller en så kallad transnationell komponent. Ett sådant tilläggsprojekt ska tillföra ett mervärde och stärka det ursprungliga projektet genom ett samarbete med projekt och parter i andra länder.

Tilläggsprojektet ska även bidra till Östersjöstrategins genomförande och mål. Samarbetet ska syfta till att lösa, för länderna, gemensamma utmaningar. Genom att projekten söker medel för samarbete separat blir flexibiliteten större gällande längd och inriktning på samarbetet. Samarbetet kan genomföras

med projekt från olika struktur- och investeringsfonder. Om det finns särskilda skäl kan andra parter utgöra samarbetspart.

En transnationell komponent handlar troligen om ett mindre tilläggprojekt i form av samarbete med aktörer i ett eller flera länder och som kan bidra till projektets resultat.

Eftersom aktiviteterna inom den transnationella komponenten sker kopplade till ett redan beviljat och pågående projekt är det möjligt att ansöka samt få beslut om beviljat projekt löpande, utanför annonserade utlysningar. Denna förenklade beslutsprocess gäller tilläggprojekt som uppgår till maximalt 400 000 kr i EU-stöd. Är stödbeloppet högre måste ansökan lämnas in i en ordinarie utlysning med normal beslutsgång.

Aktiviteterna, rapportering och utvärdering samordnas med huvudprojektet för att genomförandet ska kunna ske tids- och kostnadseffektivt.

Grundkrav för att aktiviteterna ska kunna godkännas är att:

- ni som söker redan driver ett pågående regionalfondsprojekt
  - att aktiviteterna bidrar till genomförandet av Östersjöstrategin
  - att aktiviteterna gagnar programområdet
  - att aktiviteterna utförs inom de länder som Östersjöstrategin berör
  - att ekonomiskt utrymme för aktiviteter utanför programområde fortfarande finns kvar inom insatsområdet ni söker i
- Det krävs ingen gemensamt framtagna plan och medfinansiering från samarbetsparter i de andra länderna, men i er ansökan ska ni kunna ange:

- Samarbetspartners ni avser att samarbeta med. Partnern bör ha, eller söka, finansiering via exempelvis europeiska regionalfonds-, socialfonds- eller landsbygdsprogrammet från landet i fråga.
- Mervärden som ni förväntar att uppnå, för projektet och för regionen/programområdet.
- De aktiviteter ni söker tilläggsfinansiering för i den transnationella komponenten.
- De aktiviteter som er samarbetspart i annat land ansvarar för och finansierar (översiktligt).
- De kostnader projektet finansierar utanför programområdet, om ni planerar för sådana.
- En gränsöverskridande analys som ligger till grund för ansökan.

2. Makroregionalt integrerade projekt (Östersjöstrategiprojekt)

Om samarbete med aktörer i andra länder ingår som en integrerad del i er originalansökan kan ni ansöka om stöd för ett makroregionalt integrerat projekt. Ni behöver då tydligt redogöra för vilket mervärde som samarbetet tillför projektet och för programområdet och hur det bidrar till Östersjöstrategins genomförande och mål.

I ansökan behöver ni redogöra för:

- Samarbetspartners ni avser att samarbeta med.
  - Mervärden som ni förväntar att uppnå, för projektet och för regionen/programområdet.
  - De aktiviteter som ni ska genomföra tillsammans, där ni definierar vilka delar som ingår i ansökan och vad som ska finansieras av samarbetsparterna.
  - Är ni ett flaggskeppsprojekt ska ni bifoga intyg från prioritetssamordnaren för relevant område i strategin.
  - En avsiktsförklaring (letter of intent) från samarbetspartner ska bifogas er ansökan. Avsiktsförklaringen ska inkludera en bekräftelse på avsikten från era partner att medfinansiera, och att partnern har, eller söker, ERUF-finansiering i motstående program i landet ifråga.
- Läs mer om vad ni förväntas svara på när ni gör er [ansökan om](#)

Aktiviteter utanför programområdet

En grundförutsättning för att ett projekt ska få stöd är att aktiviteterna genomförs inom det programområdet. Men ett projekt kan under vissa förutsättningar, helt eller delvis, genomföra aktiviteter även utanför programområdet.

Att kunna ha aktiviteter utanför det egna programområdet ger möjligheter för projekt att kunna samverka över regiongränser och för samarbeten i Östersjöregionen.

För att genomföra aktiviteter utanför programområdet ska följande krav vara uppfyllda:

- att aktiviteterna gagnar det egna programområdet
- att aktiviteterna genomförs inom EU
- programspecifika krav enligt nedan

Programmets övervakningskommittéer har bestämt vilka programspecifika krav som gäller.

De typer av projekt som kan beviljas stöd för aktiviteter utanför det egna programområdet ska uppfylla följande krav:

- Projektet omfattar funktionella samarbeten över administrativa programområdesgränser inom områden som exempelvis kluster- och innovationssatsningar, besöksnäring och internationalisering.
- Projektet skapar ett mervärde för regionen som inte kan uppnås enbart genom projekt inom det egna programområdet.

Vad innebär det att en aktivitet genomförs utanför programområdet?

Den plats där en aktivitet genomförs anses vara den plats som aktiviteten är belägen. Gäller det till exempel investeringar så är det platsen där investeringen görs, gäller det aktiviteter som exempelvis en konferens så är det platsen där konferensen hålls. Detta gäller oberoende av vilka som deltar i aktiviteten, om de bor och arbetar inom programområdet eller inte.

Konferenser, evenemang, investeringar, forskning eller liknande som projektet själv anordnar eller bedriver utanför programområdet anses vara aktiviteter som genomförs utanför programområdet. Däremot anses inte resor, studiebesök för anställda i projektet, deltagande i konferenser och liknande, vara aktiviteter som genomförs utanför programområdet.

... och vad krävs för att aktiviteten ska anses gagna det program vi söker stöd från?

Ett projekts aktiviteter, utanför det egna programområdet, anses gagna programmet om de bidrar till de specifika mål som anges i den investeringsprioritering som projektet ansöker om stöd för. Ni som sökande ska kunna visa på det.

Ni kan genomföra en aktivitet som är till nytta för det egna programmet och som också ger effekter för regionen där aktiviteten genomförs, men inom en viss gräns. Effekten får inte vara mer än marginell för det programområde där aktiviteten genomförs. Om effekten går att kvantifiera så får den inte vara större än 5 procent.

Om ni har aktiviteter utanför programområdet i projektet ska ni beskriva dem i ansökan om stöd. Motivera hur de gagnar programområdet och ange även en uppskattad kostnad för aktiviteterna.

Aktiviteter av socialfonderskaraktär

Om ert projekt, inom de regionala strukturfondsprogrammen, har aktiviteter av socialfonderskaraktär kan de vara stödberättigande under vissa förutsättningar.

Handlar aktiviteterna om kompetensutveckling på individnivå så stöds de inte av de regionala strukturfondsprogrammen i normala fall, den typen av aktiviteter hör hemma i Europeiska socialfondsprogrammet som ESF-rådet förvaltar.

Det kan ändå i vissa fall finnas en tydlig koppling mellan kompetenshöjande insatser och den utveckling som Europeiska regionala utvecklingsfonden eftersträvar. Därför finns det vissa möjligheter att tillåta kompetensutveckling för individer i projekt även inom de regionala strukturfondsprogrammen.

Aktiviteter i enlighet med Europeiska socialfondens handlingsplan

Ert projekt inom de regionala strukturfondsprogrammen får ha aktiviteter, som är stödberättigande enligt Europeiska socialfondens regionala handlingsplan, inom det aktuella geografiska området.

För att aktiviteterna ska kunna godkännas förutsätts att:

- Ert projekt kan visa på ett tydligt samband mellan socialfundsaktiviteterna och projektets mål och aktiviteter.
- Socialfundsaktiviteterna i projektet budgeteras och redovisas enligt Svenska ESF-rådets bestämmelser. Det innebär i praktiken att personalkostnaderna i socialfundsdelen av projektet ska redovisas på annat sätt än personalkostnaderna i resten av projektet, då socialfonden använder sig av enhetskostnader för personal. Det innebär också att påslaget för indirekta kostnader är 15 procent för alla typer av stödmottagare, även universitet och högskolor.
- Kostnader för socialfundsaktiviteterna i ett enskilt projekt får vara högst 49 procent av projektets totala kostnader. I er ansökan om stöd ska ni beräkna och ange de totala kostnaderna för socialfundsaktiviteter.

Huvudsyftet ska vara att utveckla Sveriges arbetsmarknadspolitik

För att aktiviteter i ert projekt inom ett regionalt strukturfondsprogram ska anses vara av socialfundscharaktär ska de ha som huvudsyfte att förstärka eller bidra till att utveckla Sveriges arbetsmarknadspolitik, genom att:

- stimulera kompetensutveckling som stärker individers ställning på arbetsmarknaden
- förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv
- öka övergångarna till arbete bland personer som står långt ifrån arbetsmarknaden
- underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.

[Mer om Europeiska socialfonden på ESF-rådets webbplats. Så ska ni budgetera och redovisa kostnaderna enligt Europeiska socialfonden.](#)

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Statsstöd

EU:s så kallade statsstödsregler begränsar möjligheterna att stödja företag med EU-medel. Därför ska ni kunna beskriva hur ert projekt förhåller sig till statsstödsreglerna när ni ansöker om stöd.

Ni ska själva bedöma om hela projektet berörs av reglerna, om bara delar av projektet berörs eller om projektet helt saknar inslag av statsstöd. Bedömningen ger vägledning för prövningen av ansökan och det är Tillväxtverket som gör den slutgiltiga bedömningen av förhållandet till statsstödsreglerna. Kontakta gärna Tillväxtverkets kontor för råd i frågan, helst redan innan ni börjar utforma projektet. Ibland behövs ett särskilt godkännande av EU-kommissionen, vilket i så fall kräver speciella förberedelser.

Statsstöd kan se ut på många olika sätt. Om ert projekt exempelvis gynnar en grupp företag genom subventionerade nyttigheter eller tjänster av något slag kan det räknas som en form statsstöd. Exempel på sådana insatser kan gälla:

- rådgivning
- kompetens- eller affärsutveckling
- projekt för internationalisering
- FoU
- innovation
- kluster- och nätverkssatsningar.

Andra exempel på statsstöd är finansiering av bredband, flygplatser, hamnar eller annan infrastruktur som upplåts i utbyte mot ekonomisk ersättning.

Om ert projekt berörs av reglerna om statsstöd sätter Tillväxtverket upp särskilda villkor som ni måste följa när ni genomför projektet. Villkoren står i beslutet om stöd och begränsar till exempel vilka kostnader ni kan få stöd för. Villkoren kan också innebära att de företag som gynnas av ert projekt måste vara med och medfinansiera projektet.

Om ert projekt är ett ramprojekt gäller särskilda regler för statsstöd, läs mer på sidan [Ramprojekt](#).

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Bedrägeribekämpning

EU kräver att Sverige och andra medlemsländer aktivt motverkar att EU-medlen används felaktigt. Alla medlemsländer måste också bekämpa ekonomisk brottslighet som korruption och bedrägeri.

Därför innehåller ansökan om stöd många frågor om er projektorganisation och er administrativa, ekonomiska och operativa kapacitet.

Om ert projekt ska få stöd måste ni som stödmottagare ha

- kontroll över hur medlen används
- kunskap om lagar och regler
- administrativ och ekonomisk kompetens
- operativ förmåga att genomföra projektet.

Om Tillväxtverket bedömer att ni inte uppfyller kraven godkänns inte projektet.

Tillväxtverket, Ekonomistyrningsverket och andra myndigheter följer upp och kontrollerar både under och efter projekttiden att medlen används på ett riktigt sätt.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Uppföljning, utvärdering och lärande

Alla projekt som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden ska följas upp och utvärderas kontinuerligt. Det är ni själva som ansvarar för att följa upp och utvärdera projektet.

Ni kan antingen utföra arbetet själva eller anlita någon, beroende på hur stort och komplext projektet är.

Ni ska redan när ni ansöker om stöd beskriva hur ni planerar uppföljningen och utvärderingen. Ni ska också beskriva hur ni har tänkt ta tillvara och sprida utvärderingsresultaten, så att de bidrar till kunskapsutveckling och lärande.

När ni följer upp och utvärderar ert projekt blir det lättare att se hur ni kan utveckla och förbättra projektet medan det pågår, vilket gör det enklare för er att nå era mål. Det är också ett sätt för er att garantera att verksamheten bidrar till Europa 2020-strategins mål: en smart, hållbar och inkluderande tillväxt i Europa.

Ni ska också använda utvärderingsresultatet för att sprida kunskap och lära, både internt i projektet och när ni kommunicerar med era finansiärer, målgrupper och intressenter.

Skillnaden mellan uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering liknar varandra på flera sätt. För verksamhet som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden gäller följande:

- Uppföljning handlar om vad projekten gör, alltså aktiviteterna och deras utfall.
- Utvärdering handlar om hur ni genomför projektet och vad aktiviteterna leder till på kort och lång sikt, alltså deras resultat och effekter.

Utvärdering av projektets resultat och effekter

Utvärdering handlar om att fånga och beskriva projektets genomförande, resultat och effekter i relation till planer och mål som finns på projekt- och programnivå.

Observera att vissa aktivitetindikatorer förutsätter att ni genomfört utvärderingsinsatser. Om ni, exempelvis, ska bedöma hur projektverksamheten har påverkat utvecklingen.

Ni ska rapportera resultaten av utvärderingen i er rapportering till Tillväxtverket. Ni ska också beskriva utvärderingsarbetet mer ingående i projektets slutrapport.

I rapporteringen ska ni

- beskriva utvecklingen av projektet i förhållande till projektplanen
- redogöra för de genomförda aktiviteterna och deras utfall
- beskriva hur aktiviteterna har lett till resultat som bidrar till att projektet når sina mål
- redogöra för oförutsedda resultat och effekter

Det innebär att ni ska sammanföra resultaten från både uppföljning och utvärdering i rapporteringen.

Hur ni ska utvärdera projektet beror på vilken sorts projekt det handlar om och hur stort projektet är.

Ni hittar lämpliga former och arbetssätt i avsnittet

[Rekommendationer för utvärdering.](#)

Ni ska också använda Tillväxtverkets riktlinjer för utvärdering. De utgår från den evidenssäkrade utvärderingsmetodik som Tillväxtverket och ESF-rådet har tagit fram för programperioden 2014–2020.

Lärande genom uppföljning och utvärdering

Strukturfondernas främsta uppgift är inte att bedriva reguljär verksamhet utan att finansiera nyskapande projekt som leder till strukturuomvandling mot smart, hållbar och inkluderande tillväxt i Europa.

Det enskilda projektet har begränsade möjligheter att påverka utvecklingen. Genom att sprida kunskap och erfarenheter från projektet kan det dock skapas ringar på vattnet som på sikt bidrar till förändringar även på strukturell nivå.

Väl underbyggd kunskap om vilka mervärden som genereras skapar även förutsättningar för styrning och utveckling av projektet i genomförandet. Därutöver finns ett legitimt krav från medborgare och näringsliv att få veta om de offentliga resurser som avsätts för genomförande bidrar till att de uppsatta målen

uppfylls.

Därför är det viktigt att resultaten från projektens arbete med uppföljning och utvärdering kommer till användning och sprids. Redan i ansökan ska projekten översiktligt beskriva hur utvärderingsresultaten kommer att användas som underlag för lärande såväl internt som i kommunikation med externa parter.

Tillväxtverket utvärderar på programnivå

På projektnivå är det ni i projektet som ansvarar för att planera och genomföra utvärderingsinsatserna. På programnivå är det Tillväxtverket som ansvarar för att upphandla och genomföra utvärderingar.

Indikatorer, för att mäta och följa upp

En indikator är en variabel som ger kvantitativ information om programmets genomförande.

Indikatorer ger kvantitativ information om programmen

De används för att följa programmets genomförande, och dra slutsatser utifrån det. En indikator kan till exempel vara ett nyckeltal, ett resultatmått eller ett jämförelsetal.

- Varje indikator har ett målvärde och är kopplad till ett specifikt mål inom respektive insatsområde i de olika programmen. Målvärdet ska inte förväxlas med programmets mål, indikatorerna är bara just indikationer på att programmets mål kommer att nås.

Under programperioden 2014–2020 har EU-kommissionen beslutat att två typer av indikatorer ska användas: aktivitetsindikatorer och resultatindikatorer.

Aktivitetsindikatorer mäter aktiviteternas utfall

Aktivitetsindikatorer mäter utfallet av de aktiviteter ett projekt genomför för att nå målen i Europa 2020-strategin.

I er projektansökan ska ni beskriva projektets mål och projektets förväntade resultat. I samband med det ska ni ange en eller flera aktivitetsindikatorer som mäter utfallet av de aktiviteter ni ska genomföra i projektet. I ansökan ska ni också ange aktivitetsindikatorernas förväntade utfall.

Exempel på aktivitetsindikator: Antal nya företag som får stöd. I vissa fall beskriver aktivitetsindikatorerna en förändring.

Exempel: Sysselsättningsökning i företag som får stöd

För att kunna rapportera utfall på en sådan indikator krävs det att projektet har genomfört en utvärderingsaktivitet – exempelvis enkäter eller intervjuer – som kan ligga till grund för rapporteringen.

Det program ert projekt ansöker om stöd från innefattar ett antal investeringsprioriteringar, som beskriver på vilket sätt regionen ska bidra till att uppnå målen i Europa 2020-strategin.

Varje investeringsprioritering har minst ett specifikt mål med tillhörande beskrivna aktiviteter som går att söka stöd till.

Aktivitetsindikatorerna är kopplade till dessa investeringsprioriteringar, och mäter utfallet av de beskrivna aktiviteterna.

Mer om enskilda aktivitetsindikatorer

För mer information om de enskilda aktivitetsindikatorerna med definitioner och mätmetoder hittar ni i dokumentet [Riktlinjer för indikatorer](#)

Resultatindikatorer visar resultat och förändring

Resultatindikatorer visar i vilken grad ett helt program har bidragit till förändring. Programskrivarna har själva valt de resultatindikatorer som passar bäst för programmet och för programmets specifika mål.

Resultatindikatorer mäts inte i de enskilda projekten, eftersom de är till för att mäta resultatet i hela regionen. När ni ansöker ska ni alltså inte ange några värden på resultatindikatorerna för ert projekt. Däremot ska projektet bidra till resultatindikatorernas målvärde på regional nivå. Läs därför i det program som är aktuellt för er vilka resultatindikatorer som ni ska bidra till.

Exempel på resultatindikator: Förändrad omsättning i små och medelstora företag.

Med hjälp av utvärderingen på programnivå analyserar Tillväxtverket hur regionalfondens insatser har bidragit till resultatindikatorernas utveckling i regionen.

Resultatindikatorerna bygger på tillförlitliga data som samlas in regelbundet och följs upp av expertmyndigheter som Statistiska centralbyrån, Energimyndigheten och Post-och telestyrelsen. Statistiken finns för både regional och nationell nivå och går ofta även att jämföra med europeisk statistik. Resultatindikatorer påverkas dels av insatser som genomförs inom ramen för strukturfondsprogrammen, dels av andra faktorer som till exempel konjunkturutvecklingen.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Riktlinjer för utvärdering

Riktlinjerna för utvärdering består av sex punkter med tillhörande frågor.

Utvärderingen börjar med att den eller de som genomför utvärderingen samlar in information om projektets genomförande. Till sin hjälp har de frågorna under respektive punkt. Nästa steg är att gå igenom svaren och bedöma vilka resultat projektet har uppnått och hur de bidrar till att uppfylla målen.

P1: Projektlogik

Projektlogiken beskriver sambandet mellan projektets aktiviteter och dess mål.

- Hur är det tänkt att projektet ska nå sina mål?
- Vad grundar sig det antagandet på?
- Ligger de genomförda aktiviteterna i linje med projektlogiken?
- Har det skett något under projektets genomförande som gör att projektlogiken behöver förändras?

P2: Processen

Processen handlar om hur projektet ska ge avtryck i den lokala och regionala miljön.

- Vem eller vilka i det omkringliggande samhället kan ta vid där projektet slutar, föra resultaten vidare och bidra till långsiktiga effekter?

P3: Public debate

Public debate, handlar om att lära av och sprida projektets resultat.

- Hur använder projektet kommunikation och lärande för att nå målen?

N1: Nyckelaktiviteter

Nyckelaktiviteter är aktiviteter som för projektet framåt, mot målen.

- Vad har projektet gjort?
- Vilka dokumenterade utfall och resultat har det lett till?

N2: Nyckelpersoner

Nyckelpersoner är yrkespersoner och experter med insyn i det område där projektet försöker åstadkomma en förändring. Det kan vara interna personer, som deltar i projektet, eller externa personer, som står utanför projektet. Både intern och externa personer ska bidra i utvärderingen.

- Vad anser nyckelpersonerna om projektets förmåga att påverka?
- Vad tycker nyckelpersonerna om projektets faktiska bidrag till förändring?

N3: Nyckeltal

Nyckeltal är kvantitativ information och statistik som skapar underlag för kvalificerade bedömningar.

- Hur många eller hur stor andel av de som berörs av projektet anser att insatserna bidrar till att lösa de problem eller åstadkomma den utveckling som eftersträvas?

Rekommendationer för utvärdering

Vilken typ av utvärdering ni ska använda beror på projektets storlek och karaktär.

- Små projekt med en enkel projektorganisation och mätbara mål kan sköta utvärderingen själva inom projektet.
- Mellanstora projekt med en lite större projektorganisation och mål som beror på många faktorer ska anlita en extern aktör för utvärderingen.
- Stora projekt med många funktioner i organisationen och resultat som är svåra att mäta ska anlita en extern aktör för löpande utvärdering under hela projektiden.

Egenutvärdering, projektet sköter utvärderingen internt

Egenutvärdering innebär att ni i projektet själva ansvarar för att utföra utvärderingsinsatserna.

Denna form kan användas i mindre projekt, som ansöker om högst 3 miljoner kronor i EU-stöd. Det passar också projekt där projektorganisationen består av ett fåtal funktioner som ska genomföra ett fåtal insatser för att uppnå ett fåtal tydliga och mätbara resultat.

Ni gör egenutvärderingen genom att sammanställa er egen dokumentation från till exempel era genomförda aktiviteter med informationen från de utvärderingsinsatser ni har genomfört (exempelvis intervjuer eller enkäter). Sedan bedömer ni era uppnådda resultat i förhållande till era mål.

Ni ska redovisa resultatet från egenutvärderingen i rapporteringen till Tillväxtverket. Där ska ni också beskriva hur ni har använt er av utvärderingsresultaten när det gäller lärande och utveckling av projektet samt extern kommunikation. Vid projektets slut ska ni beskriva utvärderingsarbetet mer ingående i projektets slutrapport.

Ni ska vara beredda att delta i aktiviteter för erfarenhetsutbyte och lärande utifrån utvärderingsinsatserna på programnivå eller programövergripande nivå.

Extern utvärdering, en extern aktör sköter utvärderingen

Extern utvärdering innebär att projektet upphandlar

utvärderingsarbetet från en extern aktör.

Denna form ska användas i mellanstora projekt som ansöker om 3–10 miljoner kronor i EU-stöd om inte särskilda skäl föreligger.

Det passar också projekt som har en mer omfattande projektorganisation, med flera separata funktioner som genomför flera olika typer av insatser och där resultatet i betydande utsträckning är beroende av flera olika faktorer.

Ni ska redovisa resultatet från den externa utvärderingen i rapporteringen till Tillväxtverket. Där ska ni också beskriva hur ni har använt er av utvärderingsresultaten när det gäller lärande och utveckling av projektet samt extern kommunikation. Vid projektets slut ska ni beskriva utvärderingsarbetet mer ingående i projektets slutrapport.

Den aktör som gör utvärderingen ska inte bara rapportera till projektet, utan också vara med och sprida utvärderingsresultaten. Aktören ska dessutom delta i aktiviteter som gynnar lärandet mellan andra projekt som också är finansierade av Regionala utvecklingsfonden. Lärandet ska ske på programnivå eller programövergripande nivå.

Projektet finansierar utvärderingen på egen hand. Därför ska ni ta med kostnaden för utvärderingen i ert förslag till budget när ni ansöker om stöd. Det brukar vara lagom att avsätta 2 procent av projektbudgeten till utvärderingsinsatser.

Löpande utvärdering, en extern aktör utvärderar löpande

Löpande utvärdering innebär att projektet upphandlar en extern aktör som löpande följer projektets genomförande på nära håll. Det ska användas i stora projekt som ansöker om 10 miljoner kronor eller mer i EU-stöd om inte särskilda skäl föreligger. Det passar också projekt som behöver löpande återkoppling på projektets utveckling för att kunna förbättra och justera arbetet efter hand.

Löpande extern utvärdering är särskilt relevant i projekt där många olika funktioner måste samspela i genomförandet och där det är svårt att mäta resultat och måluppfyllelse.

I årliga fördjupade lägesrapporter ska ni som stödmottagare bland annat redovisa resultatet av och åtgärderna utifrån vad som kommer fram i den löpande utvärderingen. Utvärderaren ska lämna rapporter om arbetet till er som stödmottagare minst en gång per halvår. Ni ska i er tur skicka vidare rapporterna till Tillväxtverket. Vid projektets slut ska utvärderaren ta fram en mer omfattande slutrapport från utvärderingsarbetet.

Den aktör som gör utvärderingen ska inte bara rapportera till projektet, utan också vara med och sprida utvärderingsresultaten. Aktören ska dessutom delta i aktiviteter som gynnar lärandet mellan andra projekt som också är finansierade av Regionala utvecklingsfonden. Lärandet ska ske på programnivå eller programövergripande nivå. Projektet finansierar den löpande utvärderingen på egen hand. Därför ska ni ta med kostnaden för utvärderingen i ert förslag till budget när ni ansöker om stöd. Det brukar vara lagom att avsätta 2–3 procent av projektbudgeten till utvärderingsinsatser.

Krav på dokumentation

Tillväxtverket och andra aktörer som reviderar ert projekt har rätt att följa upp projektet och ta del av de handlingar och uppgifter som kan ge upplysningar om projektet hos stödmottagare, samverkansparter och medfinansiärer.

Därför ska alla handlingar om projektet, inklusive räkenskapsinformationen, vara tillgängliga och sparas även efter att projektet har avslutats.

Har ni frågor? [Kontakta Tillväxtverkets kontor i er region.](#)

Varaktiga insatser

Varaktiga insatser handlar om att projekt som fått EU-finansiering för olika insatser ska bidra till nytta, enligt de mål som anges i det aktuella operativa programmet, en viss tid efter projektavslut.

Om nyttan med insatserna försvagas väsentligt gentemot programmålen kan det bli aktuellt med återkrav, till exempel om en insats läggs ner, flyttas utanför programområdet eller om det sker andra stora förändringar.

Bestämmelse om insatsernas varaktighet finns i art [71 i förordning \(EU\) nr 1303/2013](#).

Bestämmelsen om insatsernas varaktighet gäller för:

- investeringar i infrastruktur eller produktiva investeringar
  - projekt för programperioden 2014-2020.
- Exempel på investering i infrastruktur är investeringar i bredband, järnväg, hamnar eller byggnader.

Produktiv investering är en investering i produktion av varor och tjänster som bidrar till värdeökning/omsättning eller sysselsättning. En sådan investering kan både vara i fasta tillgångar (anläggningstillgångar) och i immateriella tillgångar.

Exempel på fasta tillgångar kan vara en maskin som används för produktion. En immateriell investering kan avse köp av patent eller varumärke.

En testanläggning som endast ska användas för forskning är, enligt definitionen ovan, däremot inte en produktiv investering.

Bestämmelsen gäller även för de delprojekt som beviljas medel från ett ramprojekt om delprojekten innehåller investeringar som omfattas av regeln.

Bestämmelsen om insatsernas varaktighet gäller inte

- om insatsen upphört på grund av konkurs där det inte rör sig om bedrägeri
- finansieringsinstrument

Så länge gäller bestämmelserna

Bestämmelserna gäller upp till fem år efter att ett projekt fått sin sista utbetalning och upp till tio år om investeringen flyttas utanför EU. Om det är fråga om statsstöd kan det vara andra tidsfrister.

Under perioden då bestämmelserna gäller kommer Tillväxtverket följa upp insatsernas varaktighet. Det är därför av särskild vikt att ni som stödmottagare, redan då ni planerar för projektet, också planerar för verksamheten efter projektavslut.

Återkrav

Återkrav kan bli aktuellt i upp till fem år om något av följande inträffar:

1. En produktionsverksamhet upphör eller omlokaliseras så att den hamnar utanför programområdet.
2. Ägandeförhållandena för en infrastruktur förändras vilket innebär att ett företag eller ett offentligt organ får en felaktig förmån.
3. Det sker en väsentlig förändring som påverkar insatsens karaktär, mål eller villkoren för dess genomförande, som skulle resultera i att de ursprungliga målen underminerades/försvagades.

Återkrav kan även bli aktuellt om den produktiva verksamheten omlokaliseras utanför EU inom tio år.

Omfattningen av återkravet avgörs i proportion till den period under vilken kravet inte uppfyllts.

Mer om [regler kring återkrav](#)

Testa er projektidé

Vill ni redan nu berätta om och testa er projektidé med handläggare på Tillväxtverket?

Här finns en mall som ni kan använda för att beskriva er idé. Den fungerar som ett diskussionsunderlag inför ett möte med en handläggare, eller för att få återkoppling via e-post eller telefon. Mallen är även en förberedelse inför de frågor som ni sedan ska besvara i ansökan om ni bestämmer er för att söka medel ur Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Fyll i mallen och skicka med e-post till kontoret i den region ni avser att söka från.

Detta gäller inte projekt som har för avsikt att ansöka om stöd i det nationella regionalfondsprogrammet.

[Mall för beskrivning och projektidé.](#)
[E-postadresser till respektive kontor](#)

Styrande dokument

De styrande dokument som kommer från EU-kommissionen och Sveriges regering ställer krav på EU-programmen. Kraven påverkar också ert projekt.

Läs mer om de [styrande dokumenten under EU-program.](#)

Blanketter och mallar

Alla blanketter och mallar ni kommer att behöva i ert EU-projekt för att ansöka om stöd, under tiden ni genomför ert EU-projekt och då det är tid för att avsluta det finns under avsnittet Ansöka och rapportera där de delas upp under rubrikerna [Ansöka om stöd](#) och [Rapportera](#). Välj flik som gäller EU-finansierat stöd.

Min ansökan

Det finns inga ansökningsblanketter för denna programperiod utan alla ansökningar ska göras elektroniskt via tjänsten [Min ansökan](#).

[Läs mer om att skriva en ansökan.](#)

Kontakta Tillväxtverket

Om du har frågor som rör er ansökan om stöd till något av de åtta regionala strukturfondsprogrammen eller det nationella regionalfondsprogrammet, kontakta Tillväxtverkets kontor i din region.

Gå till sidan Kontakta oss

[På sidan Kontakta oss finns kontaktuppgifter till kontoren samlade.](#)